ANUL I. No. 179

6 pagini 3 lei

Vineri 1 Octombrie 1937

BUNA VESTIRE

ZIAR LIBER DE LUPTA ȘI DOCTRINA ROMANEASCA

Directori: DRAGOȘ PROTOPOPESCU, TOMA VLADESCU

Redacția și Administrația: BUCUREȘTI, Bulevardul Elisabeta 12, etaj II.

TELEFOANE: Direcția Administrației 4.85.82; Redacția 4.84.34

ABONAMENTE: Comune urbane: 1 an Lei 700, 6 luni 350, 3 luni 175 | Comune rurale: 1 an Lei 500, 6 luni 250, 3 luni 125

Vlădica Visarion al Bucovinei

sub semnul temeiniciei românești

Viața bisericească preocupă azi din ce în ce mai mult opinia publică — și găsim că interesul ei pentru realizările ecleziastice e bine-venit.

Intre Inalții Prelați cu deosebită râvnă pentru prosperarea ogoarelor sufletești ale Sfintei Biserici, numele Vlădicăi Visarion al Bucovinei s'a statornicit cu tărie deosebită. Și nici nu putea să fie altfel — căci ceeace a făptuit acest chiriarh e cu adevărat vrednic de cinstire.

Adus cu mare dragoste din așezările basarabene în solemna Bucovină cu mânăstiri de omăt și cu plaiuri luminate de neumărate troițe, I. P. S. S. Mitropolitul Visarion a hotărît înfruntarea desmățului cuibărit comod în gospodăria Fondului bisericesc. A fost o luptă titanică acolo, împotriva hidrei evreești, care, cu concursul glicerinat al politicianismului local, tăia și spânzura în averea românească.

Inconjurat de oameni deciși să ducă la deplinătate intențiile mitropolitane, Vlădica Vissarion a rânduit dreptate în imensa bogăție a Fondului bisericesc.

Acuma, Inalt Prea Sfințitul Stăpân a prins a gândi și la realizări culturale, menite să dea o nouă strălucire Bisericii din Bucovina.

Astfel, Vlădica Vissarion a acordat cel mai larg concurs «Societății pentru cultura și literatura poporului român din Bucovina», pe care-o conduce d. prof. Gr. Nandriș, un mare caracter, pentruca ea să înceapă a duce la îndeplinire zidirea unui palat în inima Cernăuților înstrăinați prin elementul israelit.

In acest palat — se vor centraliza toate instituțiile culturale din Bucovina, pentru ca lupta întru ridicarea românească a provinciei să se poată realiza mai grabnic.

Tot I. P. S. S. Mitropolitul Visarion a creeat de curând un muzeu de artă religioasă la Cernăuți, salvând numeroase opere plastice dela o nedreaptă uitare.

Apoi, Inaltul Chiriarh a dispus repararea și înălțarea câtorva zeci de biserici, — iar acuma, pare-ni-se, se gândește la înființarea unei tipografii eparhiale, în care, ascultați, să editeze sute de cărți potrivite pentru popor și lucrări științifice.

Un cititor al nostru, un distins intelectual, ne trimite, însoțit de-un indignat comentariu, un articol apărut într'o fițuică politică din Cernăuți, care-l atacă, evident anonim și cu o rară obrăznicie, pe I. P. S. S. Mitropolitul Visarion. Ca să fiu sincer, nu m'am mirat de aceste mârșave atacuri. Ele trebuiau să pornească din oficinile politice împotriva unui om de autoritatea și intransigența românească a Inaltului Chiriarh.

Politicianii, oribilii politiciani bucovineni, de calibrul d-lor Cojocaru, Bănescu și Arthur Apatti, ca să nu pomenesc decât acest trio de prefecți (o cântec își începe, deh, ce cântec la ungureanul domn Arthur Apatti, de care mă voiu ocupa odată definitiv!), au trebuit să se simtă jenați de prestanța culturală și românească a Mitropolitului Visarion, căci ei nu se simt bine decât în tovărășia remuneratiă... spiritualicește a distinșilor jupani Anhauch și Fokschanner!

Vlădica Visarion nu s'a lăsat impresionat de svârcoleala politicianilor locali, ci și-a continuat realizările.

Datorită străduințelor mitropolitane, s'a înființat Episcopia Maramureșului. Chiar numai la atâta să se fi restrâns fapturile Inaltului Chiriarh, și tot ar fi fost suficient ca numele său să intre în istorie!

Dar când acest Mitropolit nu obosește o clipă întru binele păstoriților săi, nu se cuvine oare să fie la mare cinstire obștească?

I. P. S. S. Mitropolitul Visarion merge drum ales, drum de întărire sufletească.

Biserica Bucovinei înflorește.

Era și timpul, căci prea o năpădiseră șerpii! Astăzi, bălăriile au fost plivite, iar șerpii și-au ascuns sub pietre capul.

Mânăstirile și bisericile arborosene strălucesc limpede în soare.

Un mare Mitropolit veghiază ca nici o umbră să nu se mai strecoare spre a le întina zăpezile de Dragomirnă ureată ca un cântec spre înaltul cerurilor albastre!

I. P. S. S. Mitropolitul Visarion își continuă cu avânt opera.

MIRCEA STREINUL

Legionarii din plasa Țăndărei deschid ședință festivă.

Politica externă

Portugalia în viața internațională

Citeam mai deunăzi, sub pana unui cronicar democrat, câteva cuvinte de dispreț la adresa republicii portugheze, mică gânganie care bâzâie supărător la remorca puterilor fasciste. Așa se exprima democratul nostru, sigur de docta sa ignoranță.

Intr'adevăr Portugalia e mică, are abia 91.525 km² și 7.177.000 locuitori. In schimb imperiul ei colonial e mare peste 2.000.000 km² cu vreo 8 milioane de locuitori.

Dar importanța Portugaliei nu rezidă în imperiul ei colonial ci în poziția ei geografică.

LORDUL PALMERSTON ȘI ALIANȚA ANGLO-PORTUGHEZA

Din cauza acestei situațiuni Englezii — care se pricep să-și aleagă punctele de sprijin — sunt de două secole aliații Portugaliei.

Lordul Palmerston — celebrul ministru al Reginei Victoria în fața căruia Europa a tremurat timp de aproape patru decenii — definea astfel, într'o scrisoare adresată la 9 August 1847 tot atât de celebrului John Russel, foloasele alianței portugheze: «*Aceste avantagii sunt variate, mari și evidente: atât comerciale cât și politice, militare și navale și dacă le-am pierde s'ar transforma în formidabile arme de atac împotriva noastră în mâna unei puteri inamice. De exemplu: poziția navală a Tagelui n'ar trebui să fie niciodată în mâinile unei națiuni care ar putea să devină o inamică a Angliei și numai menținând Portugaliei existența ei independentă și strâns legată de Anglia printr'o alianță intimă, putem avea Tagele prieten în loc de a fi o bază navală dușmană*».

Iar Salazar vorbind la 6 Iulie 1937 asupra politicii portugheze spunea următoarele: «Anglia trebue să mențină libere comunicațiile ei în Atlanticul de Sud, drumul Mediteranei și ruta Capului spre Orient. Putem spune că *pe continent, insule și colonii, suntem la în[illegible] punctele de odihnă [illegible] a marilor căi [illegible] maritime*».

Aceste [illegible] dante, a [illegible] de stat, la un secol [illegible] clar de ce joacă [illegible] un rol însemnat în [illegible] națională.

EVOLUȚIA POLITICII EXTERNE PORTUGHEZE

Ori, de câțiva ani încoace, poziția Portugaliei față de Marea Britanie a început să sufere modificări.

Oliveiro Salazar nu e numai omul care a restabilit ordinea internă după aproape două decenii de anarhie, care a refăcut economia și finanțele țării sale, care i-a redat demnitatea și încrederea în viitor, ci și omul care a imprimat un nou curs politicii externe portugheze.

Enorma disproporție de forțe între colosalul imperiu britanic și mica patrie al lui Vasco de Gama și al lui Camoens: vechimea alianței engleze care datează de două secole; decăderea morală, economică, financiară, militară și politică pe care două decenii de anarhie democrată o produseseră; transformaseră alianța cu Anglia într'o adevărată vasalitate.

Englezii plăteau și porunceau!

Bine înțeles că redeșteptarea Portugaliei, opera lui Salazar, nu se putea împăca cu o atare situație. De aci independența din ce în ce mai accentuată a politicii externe portugheze și nemulțumirea Londrei.

PORTUGALIA, RAZBOIUL SPANIOL ȘI AXA ROMA-BERLIN

Ultimile evenimente au contribuit la relaxarea secularelor legături lusitano-britanice. Portugalia nu poate tolera comunismul în Spania. E pentru ea o chestiune de viață și de moarte. Deaceia a luptat și luptă cu toată energia sprijinind mișcarea naționalistă spaniolă.

[illegible] atitudine mai mult favorabilă Valenciei. De aci răceala din ce în ce mai mare între Anglia și Portugalia. Bineînțeles motivele care provoacă slăbirea alianței anglo-portugheze determină apropierea Portugaliei de Italia și Germania. Similitudine de interese, similitudine de ideologie, similitudine de acțiune!

Dar Germania și mai ales Italia sunt inamice posibile ale Angliei. Intr'un eventual războiu s'ar putea deci ca Tagele să nu mai fie o bază navală britanică. Ori am văzut câtă importanță dădea Palmerston acestei baze. Și de atunci nici Anglia nici Portugalia nu și-au schimbat locul sub soare.

Iată dece oamenii de stat britanici — ceva mai bine informați de cât cronicarul nostru democrat — sunt îngrijorați.

Malta e la discreția aviației italiene, Gibraltarul are la spate un hinterland ostil, Spania lui Franco, iar Tagele nu mai e prietenul de odinioară.

Buturuga mică răstoarnă carul mare! Minuscula Portugalie poate juca un rol hotărîtor în echilibrul lumii!

Deocamdată acest echilibru se modifică văzând cu ochii în favoarea «fascismelor», ca să întrebuințăm limbajul cronicarului democrat.

E trist — pentru democrați — dar adevărat!

MIHAIL POLIHRONIADE

Jalea orașului Suceava

O statistică îngrijorătoare. Cum este protejat elementul românesc

Spuneam într'un reportaj anterior că în Suceava astăzi din cauza politicianismului ticălos, în toate domeniile de activitate au pătruns elemente străine de legea noastră. Dar în fața acestui pericol mare nimeni nu înțelege să intervie.

In reportajul de față vom prezenta o statistică pe cât de tristă pe atât de îngrijorătoare, statistică ce ne pune pe gânduri pe noi cari mai simțim românește. O începem cu meseriile pentru a continua într'un număr viitor cu alte categorii.

Să dăm cuvântul cifrelor reci de cari nu se sinchisesc conducătorii:

BRUTARII: se prezintă în felul următor: români sunt în număr de 19 lucrători pe la diferite brutării fără să aibă vreunul brutăria sa proprie, alte națiuni creștine sunt 2 în orașul Suceava dintre cari unul are brutăria sa iar în restul județului mai sunt 9 creștini lucrători. Peste toate aceste cifre numărul jidanilor însă le întrece pe toate căci ei sunt în număr covârșitor de 16 și aproape toți sunt patroni cu muncitori creștini și fabrică pâinea pentru bieții „goi" cari nu înțeleg sau nu vreau să înțeleagă.

CROITORII: Dar de unde la categoria brutarilor am văzut un număr mare de tot de evrei aici la această breaslă a croitorilor e și mai mare jalea când vezi cifrele. Dintr'un număr total de 109 de croitori din Suceava, un număr de 80 sunt jidani, creștini 18 iar 11 numai sunt români. Un singur atelier de croitorie românească și un singur atelier a unui neamț. Amândouă aceste ateliere se luptă însă cu indiferența creștinilor de aici, cari încă din cauza lipsei încrederii [illegible]

MACELARII: Iată altă categorie de meseriași cari alimentează populația cu carne. Și aceștia însă sunt în număr de 11 iar restul de 14 sunt creștini, iar dintre aceștia numai 6 români. Iată dar cine alimentează cu carne! Și când știm că ei ne sunt cei mai mari dușmani ai noștri la ce carne ne putem aștepta din partea lor? Este logic și cunoscut că ei țin carnea bună așa numita „cușer" pentru ai lor iar nouă ne-o dau pe cea mai rea!

TINICHIGII: Cea mai dureroasă situație ni se prezintă însă aici, căci dintr'un total de 20 de tinichigii din oraș nici unul nu este creștin! CEASORNICARII: Iată și în această branșă cum se prezintă: Jidani în număr de 4 iar creștini numai unul. Dar unde mai pui că atelierele jidovești sunt mari și în centrul orașului, creștinul nu are atelier în oraș. COJOCARII: In această ramură a meseriilor stă ceva mai bine elementul românesc. In orașul Suceava sunt 6 români și 3 jidani iar în schimb în Burdujeni, un târg complect înstrăinat, sunt încă 8 jidani și aici un român sau creștin, așa că aici este dată paritatea.

FRIZERII: Singura ramură unde totul creștinilor se prezintă ceva mai bine sunt frizeriile. Aici sunt următoarele proporții (în Suceava): 12 [illegible] alte naționalități creștine și [illegible] jidani iar în târgul Burduj[illegible] 4 români și 6 jidani. In ce[illegible] coafezele sunt 12 creștine dint[illegible] 5 românce.

TIPOGRAFIILE: Nici aici nu [illegible] o situație mai înfloritoare, [illegible] le-am arătat într'un reportaj ante[illegible] Este lipsa totală a sprijinului din partea autorităților, căci acestea dacă au ceva de lucru în cele mai multe cazuri dau la tipografiile jidovești. Este caracteristic în această privință cazul tipografiei Bucur Orendovici de aici care a fost [illegible] din cauza nepăsării [illegible] Prefectura județului. Arta grafică în Suceava își are reprezentanți jidani 5 ateliere și numai unul creștin Bucur Orendovici, iar lucrătorii tipografi sunt 4 români și 8 alți creștini, cari lucrează pela tipografiile jidovești. COFETARIILE: Nici în această ramură nu este mai bună situația căci sunt 1 lucrător român, 2 alți creștini și 8 jidani. Prăvălii unde se desfac spre vânzare prăjiturile sunt numai una creștinească iar restul sunt toate jidovești. TABACARII: In orașul Suceava și în comuna suburbană Ițcani [illegible] dezvoltată și aici stau ceva mai bine. In oraș sunt 1 român, 2 creștini și 2 jidani, iar în Ițcani sunt 18 creștini dintre cari 5 români și restul de 6 sunt jidani.

Iată demonstrat prin graiul cifrelor situația dezastruoasă a meseriașilor creștini. Dar această situație atât de dezastroasă se datorește desinteresului politicianilor români și mai ales se datorește faptului că acești politiciani în deconce, mereu au trădat interesele noastre în fața elementului străin de neamul nostru.

cure de atâția ani dela Unire în

Octavian Cerchez

Lupul evlavios

de NICOLAE BOGDAN

Să nu credeți că e vorba de vreun înțelept lup de fabulă, ori de simpatica dihanie pădureață cu acelaș nume, ci de bătrânul doctor în demagogie dela Arsura, pensionarul mărturisit al bandelor oculte de gangsteri israeliți.

Lupul acesta, carele între noi fie vorba, n'a fost nici odată atât de fioros pe cât ar fi vrut să pară —, în momentele lui de cumplită rabie publică, nu exista, ca în taină să-l informeze pe Ionel Brătianu asupra mișcărilor tovarășilor săi de luptă — a terorizat totuși o întreagă generație de imbecili și de pigmei.

Imi aduc aminte cum se purta el la Cameră acum cincisprezece-șaisprezece ani. Se pitula pe o bancă de la aripa stângă, după ce în prealabil își alimenta la bufet energia și entuziasmul democratic cu un mare număr de sadviciuri și cognacuri și își pândea de acolo prada cu privirea ponrișe nu a unui lup, ci a unui vigurос câine ciobănesc. Câine a cărui zgardă era ținută de mâna invizibilă a lui ARISTIDE BLANK.

Și «prada» se ivea adesea în persoana vreunui politican chel și borțos, din retorica umflată a căruia se putea deduce că are și el ceva spețușor pe bețișoare și pietre de moară pe conștiință.

Când îl simțea că i-a venit bine sub labă, numai ce-l vedeai pe câinele — dr. LUPU — cum se face stacojiu la față, cum își pune ceaiul cu rom sub pupitru și cum se repede asupra victimei cu niște apostrofe mai violente ca [illegible]. Rezultatul era invariabil același: victima dispărea de la tribună ca o tiuliță, grăbindu-se — poate — ca să-și trimeată rufăria la Falk, iar Lupul se reîntorcea victorios în bancă, ștergându-și cu mâinile tremurânde clăbucii spumei de la gură, sub privirile invidioase de șarpe ale lui Virgil Madgearu.

Scenele acestea s'au repetat ani și ani de zile, până când adevărații soli ai sufletului și-ai eternei tinereți românești au început să facă dovada că eroismul este de cu totul altă natură decât turbăciunea. Apoi odată cu prăbușirea băncii Blank, s'a năruit și suprema speranță a Lupului, aceea de-a ajunge — măcar o singură lună! — președinte de Consiliu în Țara Românească. Au urmat apoi și celelalte consecințe logice ale primului eveniment: încărunțirea prematură a părului, cocoșarea spinării, neputința de-a mai apostrofa prin umflarea neverosimilă a gușei și prin stacojirea voită a obrazului, în fine, alunecarea pe nesimțite către cea de a doua copilărie.

Acuma știți cu ce se ocupă inofensi-

(Continuare în pag. III-a)

O rușine semnificativă

Nu există învățăminte mai folositoare decât cele câștigate prin experiență.

O vizită prin satele noastre, fără nici o intenție teoretică și fără, mai ales, oficializare, îți poate da o imagine reală, poate nu destul de folositoare cercetării științifice, dar îndeajuns de utilă omului de bun simț. Multe sunt relele cari viciază viața satului românesc. Unele limitate la cadrul local, cele mai multe în strânsă dependență și ca un rezultat efectiv al cadrului general.

Iată de pildă, problema religioasă, așa de mult discutată și atât de actuală în ultimul timp.

In viața satului, ideea de Dumnezeu, este axa în jurul căreia se centrează întreaga existență.

Omul dela țară se integrează firesc în rânduiala Universului.

Așa se explică poate antipatia și neînțelegerea țăranului pentru orice fel de tragism.

Neînțelegere care se manifestă de cele mai multe ori prin ironie.

Acest fel de a fi al țăranului există astăzi ca și eri, după cum va exista și mâine.

Intr'o raită prin satele din jurul Bucureștiului, am constatat un fapt, care părea la prima vedere în contradicție cu cele de mai sus. Numărul celor cari se duc la Biserică este foarte mic. In afară de bătrâni și copii, foarte puțini oameni tineri.

O judecată pripită ar fi putut trage concluzia unei slăbiri a sentimentului religios. Am stat de vorbă cu oamenii tineri. Nimic schimbat. Am constatat și cu această ocazie că lucrurile cele mai grele de înțeles sunt cele simple. Explicația mi-a fost dată de un țăran mai isteț.

— «Păi cum să se ducă lumea la Biserică, domnișorule, dacă drept în fața sunt crâșmele.

Oamenii știu că-i va bate Dumnezeu, dar se lasă târâți în păcat, de ispita rachiului».

Aceasta este explicația. Țăranul știe că-l va bate Dumnezeu fiindcă credința în existența Divinității este tot atât de puternică ca și mai înainte.

Ceace a slăbit este rezistența lui morală. Nu există, într'adevăr Biserică care să nu aibă în fața ei, una, două sau câteodată chiar trei, cârciumi.

Cine este vinovatul?! Noi credem că sunt doi vinovați: statul și în unele locuri preotul. Statul acesta care nu a avut curajul unei ruperi definitive de Biserică dar, care a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a o compromite. Și preotul, care, în unele părți, închiriază locurile care aparțin Bisericii, pentru un câștig material cârciumarilor. Iată cum rușinea aceasta este și semnificativă.

Iată pentruce noi contestăm acestui stat orice preocupare religioasă.

VIRGIL RADULESCU

Note militare

Generalul Armengaud și răsboiul spaniol

de VORNICUL BOLDUR

I

Pentru considerente de ordin politic ușor de înțeles de cetitorii noștri, nenumăratele probleme ridicate de răsboiul spaniol, au găsit prea puțin loc în diversele publicațiuni militare franceze — ne referim mai mult la cele oficiale, cum ar fi «Revue militaire générale» — care în afară de o notă lămuritoare a directorului său general Paul Azan publicată într'un număr trecut, nu face nici un fel de comentariu pe marginea dramei spaniole. Aceasta nu înseamnă că evenimentele spaniole nu sunt urmărite în deaproape de cercurile militare franceze, înregistrate și comentate îndeajuns într'o seamă de note și observațiuni cari-au și început prin a fi însemnate în regulamentele armatei.

Ceva mai mult, se pare că toate învățămintele și toate experiențele prilejuite până acum de răsboiul acesta, și-au găsit o imediată aplicare practică. Desigur înaltul comandament francez știe la ce se poate aștepta dela o armată — cum este cea germană, sau cea italiană — care nu scapă nici o ocaziune de a-și perfecționa armamentul și a-și instrui cadrele pe teren».

Iată însă că o voce autorizată — e vorba de generalul Armengaud, o strălucită personalitate militară, autor a numeroase lucrări de specialitate — discută pe larg într'un număr trecut din «Revue des deux mondes» despre învățămintele pe care ni-le oferă răsboiul spaniol. Dată fiind personalitatea autorului, ne propunem să arătăm în rândurile ce urmează, cum interpretează generalul Armengaud învățămintele pe care ni-le oferă acest răsboi.

«Putem noi să scoatem învățăminte din răsboiul spaniol, de ce valoare și în ce condițiuni? Cari sunt indicațiile pe care ni-le oferă aceste învățăminte cu privire la răsboiul de mâine? Și în sfârșit cari sunt teoriile pe care conflictul din Spania le confirmă — sau le infirmă — în ceeace privește răsboiul aerian?». Iată câteva întrebări la care autorul își propune să răspundă în limita posibilităților oferite de evenimentele iberice.

După unii răsboiul acesta nu conține nici un fel de indicație asupra viitorului și inevitabilului conflict european. Pentru alții dimpotrivă răsboiul din Spania oferă o seamă de învățăminte care trebuesc neapărat ținute în seamă, mai ales că două din cele mai mari puteri ale lumii — Italia și Germania — au intervenit acolo cu toată forța și cu tot prestigiul lor. Se exagerează desigur și dintr'o parte și din cealaltă. Dar judecând evenimentele așa cum se produc ele, desbrăcate de orice tendință și mai ales înlăturând exagerările, neapărat că răsboiul spaniol oferă armatelor europene o mulțime de învățăminte cari vor fi folosite la vremea lor.

«Printr'o lege a naturii care are mari avantagii, dar și inconveniente — spune autorul — orice instituție militară este refractară unei rapide evoluții».

E destul să amintim în privința aceasta răsboiul din Transvaal, răsboiul ruso-japonez din 1904 precum și răsboaiele balcanice din 1912—1913 ca să ne dăm seama cât de puțin au fost ele utilizate de marile armate de atunci în pregătirea răsboiului din 1914.

Poate nega cineva că aceste răsboaie n'au oferit destule învățăminte pentru conducătorii militari contimporani? După răsboiul mondial a urmat o altă perioadă care a văzut nașterea și desvoltarea unor teorii din cele mai îndrăsnețe, teorii lipsite adesea de cele mai elementare baze practice. Și iată cum, spiritul [illegible] într'un pericol contrariu. Răsboiul spaniol — acum la urmă și cel din extremul Orient — vine tocmai la timp să rectifice ceia ce teoreticienii militari au construit și au propovăduit cu privire la răsboiul de mâine, pe baze ipotetice.

«Trebue ca învățămintele răsboiului din Spania — citim tot pe d. general Armengaud — să ne servească spre a învinge rutina și conformismul, ferindu-ne de pericolul purelor concepții teoretice». Iată adevăruri spuse de un om care-și dă bine seama de primejdia pe care o reprezintă în pregătirea de răsboiu «doctrinele» fondate mai ales pe anticipări și pe *demonstrațiile câmpului de manevră unde inamicul este imaginar și unde focul nu omoară*».

Cine vrea să degajeze dintr'un răsboiu că acesta dus în condiții [illegible] speciale concluziuni cari să aibă o valoare generală, trebue să fie foarte prudent asupra informațiilor de tot felul, adesea «tendențioase și contradictorii».

Vom arăta în numărul viitor cari sunt — după autorul pe care-l comentăm — aceste învățăminte și care este mai ales valoarea lor.

Cultură, Oameni, Fapte

Cronica dramatică

Poveste de iarnă de W. Shakespeare, tradusă de d. Dragoş Protopopescu

Este indicat să începem cronica noastră cu o suggestie tot din d. Dragoş Protopopescu («Fenomenul englez») care a tradus Poveste de iarnă.

Există acolo, în Fenomenul englez, câteva pagini deprimante despre caducitatea capo-d'operelor—câteva pagini care dacă nu sunt nici tocmai atât de adevărate, nu sunt nici tocmai atât de lipsite de adevăr. Şi iată într'adevăr că după mai bine de trei veacuri aşa-dar — Shakespeare moare în 1616 — oamenii vin încă să asculte chiar cele mai efemere fantezii ale unui creator care se ştie că în timpul lui abia dacă ar fi putut să bănuiască gloria şi geniul care i se acordă acum. Şi dacă a putut bănui aceste largi ofrande ale timpului, e desigur fiindcă — aşa cum de altfel este firesc — numai Shakespeare ar fi putut să se cunoască pe sine! Să ne gândim că, la început, teatrul lui era vagabond... ca şi al lui Molière care se naşte după ce moare Shakespeare. Şi dacă, ieşind dela un spectacol «Molière», Regele-Soare acordă surâzând, dar entuziast: il a bien du talent, Shakespeare a fost poate mai puţin fericit, dar cu atât poate mai îndemnat să-şi afirme universul lui, să creeze oamenii, umanitatea lui.

Nu importă toate lucrurile astea care n'au loc într'o cronică de ziar, dar interesează un nume care, dincolo de a se fi umbrit sau şters, a crescut dimpotrivă cu fiecare an, cu fiecare deceniu şi veac, interesează înfârşit sala aceasta care a venit compactă să asculte povestea Regelui Leonte şi a imaginarului rival Polixene — iar peste toate mai ales, interesează emoţia acestei seri care nu se poate nega. E cum nu se poate mai consolator şi reconfortant.

Şi atunci urmează că spectatorul [illegible] neric constată că anumite lucruri au căzut, sau că e bine că altele n'au mai fost supuse sensibilităţii contemporane, — urmează că acest spectator poate... a rămas, el, în urmă, faţă de un timp care, iată, îl desminte!

Atâta este de adevărat că există lucruri durabile, aceste unbegreiflich Werke care l-au emoţionat pe Goethe toată viaţa — şi cu care, desigur, Shakespeare şi-a lucrat eternitatea lui.

Deaceea să lăsăm la o parte intriga, pretextul. Regele Leonte — Othelo minor — bănueşte un adulter care nu există. Şi cu acest «subiect» o piesă de teatru durează trei veacuri! Un lucru care se poate întâmpla în fiecare zi, în Shakespeare nu se epuizează timp de sute de ani. E un mister, desigur, aici! Pretextul acesta de care Shakespeare s'a servit, ca în toate dramele lui, devine şi de data asta inepuizabil şi universal ca Destinul — fiindcă de destin va fi vorba.

Dacă a fost «ignorant» Shakespeare — cuvânt impropriu, poeţii fiind ei mai întâi creatori de cultură — e sigur însă că genialul vagabond a ştiut să citească, aşa cum nici un om poate n'a izbutit mai adânc, Biblia, şi cealaltă biblie... laică, a lui Montaigne. Şi aş spune chiar că aceasta din urmă nu l-a sedus mai puţin şi că poate, ea, l-a fecundat încă mai mult. Patrimoniu comun de altfel, la Shakespeare, se regăseşte cu un potenţial uriaş, cosmic. E pretutindeni. Îmi vin acum în minte tiradele lui Falstaff, fără să uit pe ale lui Hamlet, Polonius, portarul din Machbett, bufonii geniali — dar acum chiar, în Poveste de iarnă, ascultaţi tiradele lui Leonte despre «nimic» sau adevărul lui, «zvârlează de copii...». Cu aceste străfulgerări care despică Universul şi fin timpul pe loc, îl coboară în noi sau ne confundă cu el, se împletesc bietele anecdote în Shakespeare. Le putem uita, nu e nimic; rămânem însă pentru tot restul zilelor cu «Shakespeare», beţia grea a capo-d'operei care nu dispare — l'instant eternel.

Poveste de iarnă a avut la noi de trei ori noroc: a fost tradusă de Dragoş Protopopescu (dacă nu e bine, să-mi spună altul deci — dar să mi-o spună în englezeşte!); a fost montată de I. Sakighian (un singur [illegible]) I. Sârbu; pentru el, ar fi inutil să caut un adjectiv, fiindcă nu l-aş găsi. Marietta Anca şi Lily Carandino au fost apariţii care rămân, la fel d-na Marietta Sadova, d-nii Brădescu şi Manu.

Dar fiindcă un cronicar corect e dator să se facă puţin ecoul tuturor, sunt obligat să notez că oameni foarte competenţi au admirat deopotrivă pe d-nii Bălţăţeanu, Duţulescu, Brancomir, etc., etc.

T. V.

ANCHETA NOASTRA

Teatrul ca factor de cultură naţională

Răspunsul d-lui Haig Acterian

D. Haig Acterian e unul din cei mai autorizaţi regisori români. De o bogată cultură umanistă, D-sa e chemat să dea teatrului nostru noi lumini de mare amploare. Cu toate că d. Haig Acterian e indicat să aducă un ritm inedit în viaţa teatrală, o ciudată neînţelegere îl ţine, totuşi departe de scenă. Dar d-sa n'a rămas inactiv, ci ne-a dat o excelentă carte despre teatru, — carte, de care trebue să ne slujim ca de-un preţios îndreptar.

Iată răspunsul d-lui Haig Acterian la ancheta noastră:

O convorbire despre teatru? Da! Nu cred în eficacitatea dialogului nostru asupra stărilor dela noi, pentrucă în politică şi în arta dramatică soluţiile sunt faptele. O convorbire despre teatrul nostru, al nostru pentrucă ţinem din tot sufletul de trecutul şi viitorul acestui teatru, nu va aluneca spre marginea actualităţilor, ci spre o stare ideală care mai curând sau mai târziu va fi un fapt împlinit, după cum altădată a fost.

Pentru observatorul lucid apariţia valorilor etice în societatea românească înseamnă împlinirea ciclului de aur al unui neam. Eroul a[…]rată calea, eroicul întrupându-se într'o generaţie răsbate prin [illegible] până la capăt. Iată ceeace ne [illegible], ceeace dă sens acestei vieţi tinere. Conştiinţa biruinţii naturii etice a românului nu poate fi decât conformă idealurilor umanităţii. Şi când vezi fapte, jertfe, crezi în valoarea eternă fără greş a acestor tineri. In ei viaţa s'a transformat, în ei, indiferent de altitudinile sentimentale şi cerebrale, coboară ideea. Sub privirea noastră oamenii se [illegible] menii ascultă, se roagă şi muncesc. Noi nu mai putem crede în putinţa vieţii sufleteşti. Iată dece teatrul românesc ar trebui să înregistreze pornirile unei «societăţi noi; dar nu vrea şi cred că nu poate.

Pentru o asemenea societate de aspre chemări nu sunt suficiente temperamente mediocre, drame şi comedii scrise cu scopul de a-i răsturna pe om în josnicii. Să ne întoarcem la clasici, la înălţimile spiritului uman acolo unde drama se mântueşte. N'ar trebui să existe o singură scenă în România, cu scopul comercial evident pe care-l au azi toate scenele de teatru din ţară. Chiar un spectacol de farsă, de comedie bufă să dovedească dezinteresarea. Să dispară jocul senzual, imoral, marasmurile deprimante, pictura oamenilor aşa cum sunt ei de obiceiu. Nu ne interesează! Noi cunoaştem altă viaţă! Negustoria i-a obligat pe meseriaşii teatrului să abdice dela toate idealurile umane. Unii pe alţii s'au îndemnat la rău, la meschinării, la compromisuri. Azi nu găsim actori pentru ilustrarea înălţimilor spirituale. Este deci un regres faţă de progresul moral al societăţii!

Dascălii — eroi ai neamului învaţă tinerimea să ardă ca o flacără glorioasă de dragoste pe altarele veşnice, scena de teatru învaţă josnicia. Chiar când un text luminos este reprezentat, se aplică ideei toate sucirile nefolositoare ale trupului. O revoluţie pe scena românească nu poate veni din formule de regie teatrală sau din aportul unui regizor străin chemat să lucreze pe scena românească. Am spus de atâtea ori: cine nu cunoaşte dela izvor limba românească, nu va desvălui tainele nespuse şi netrăite ale firii româneşti.

Orice element străin grefat de oficialitate în scena românească este nefolositor. S'au făcut experienţe (Martin Barnowsky) fără rezultat. Niciun străin nu va atace la suprafaţă misterul sunetelor originale, pentrucă niciun regizor sau artist plămădit în alte forme nu va cunoaşte poezia sufletului românesc. A căuta deci colaborări cu francezi sau germani, este încă o amânare a refacerii artei noastre dramatice.

Ce e de făcut? Enorm. In primul rând, readucerea moralităţii în teatru; în al doilea rând, o disciplină care să creeze pe actor dintr'o şcoală primară de artă dramatică până la uriaşele realizări scenice din tot repertoriul clasic; (Planul unei şcoli primare de artă dramatică să fie făcut după modelul descris de mine în articolul viitor din Nr. 6 «Rânduiala»); în al treilea rând, cea mai grea mucenicie din toate, schimbarea direcţiei aspiraţiilor artistice ale societăţii noastre, îndolorire a căutătorilor teatrului românesc.

Un singur conducător dezinteresat ar putea realiza întreg programul. Pentru îndeplinirea unui astfel de gând nu va fi nevoe de nici un străin, ci de îndrumarea energiilor existente şi a celor nerelevate până acum. De pildă, după educaţia căpătată în acea şcoală primară, tinerii cu calităţi să aibe posibilitatea unor călătorii anuale în diferite centre ale lumii specializându-se în regie, dramaturgie sau artă actoricească, numai cu scopul de a accentua personalitatea originală a fiecăruia prin contrast cu forma aflată în străinătate. Impulsul unei astfel de directive dat unei generaţii întregi va plămădi dintr'o dată zeci de personalităţi. Dacă s'ar lucra pe o scară întinsă, am avea elemente de întrebuinţat în trupe nenumărate trimise în scop cultural cu repertoriu clasic în toate oraşele şi satele ţării, ca acele «Care Thespis», trupe nomade italieneşti subvenţionate de Stat purtând cultura clasică până în peşterile munţilor. Pentru o astfel de politică culturală trebuie o inimă largă, înţelegerea rostului cultural al teatrului şi mai ales înţelegerea nevoilor mulţimii. Având o armată de soldaţi admirabil disciplinaţi, purtând în lungul şi de-a latul ţării cultura, un neam întreg va lua contact cu umanităţile simplu, direct şi repede. Ceeace spun, nu este o absurditate irealizabilă. De ani de zile urmăresc acţiunea conştientă a acestei politici culturale, acolo unde a existat aceeaşi nepăsare ca la noi, în Rusia. Roadele sunt incalculabile.

Din furnicarul de artişti puşi la munca aceasta istovitoare, dar înălţătoare se vor alege elementele de stil capabile să producă în centrele de mari experienţe, în altarele tradiţionale de artă dramatică românească. Nu e asta o experienţă conştientă posibilă într'un neam şi într'un buget cu excedente! Bani nu trebuesc, ci suflet. Dar lumea noastră de teatru e mulţumită, ca fugea de cuvinte ca experienţă, nu numai de cuvinte ca experienţă, ci şi de ipoteze. Totuşi în loc de a instiga furie artistice necunoscute existente în mii de exemplare printre noi, sunt aduşi învăţători străini care fac experienţe monstruoase, şi din care teatrul românesc şi ţăranul român nu alege nimic. Străinătatea intervine cu folos în cultura individului, nu într'o comunitate.

Tot astfel se plămădesc poeţii dramatici români- creatori de dramă clasică românească, numai dinăuntrul acestui popor, fără maimuţăreli.

Dar vorbele nu sunt folositoare. Dacă nu pot munci pe şantier la folosul teatrului în care cred, bucuria mea este un volum închinat lui Shakespeare, la care lucrez de trei ani. Avem de învăţat dela străini, dar numai dela geniul lor, nu şi dela a scoptea spiţă la roata geniului.

*

Răspunsul d-lui Haig Acterian e răspunsul unui desăvârşit cunoscător al problemei teatrale în România.

Oficialitatea noastră ar trebui să ţină cont de sugestiile d-sale — cu atât mai mult, cu cât ele vin într'un timp de căutare a unui stil dramatic românesc.

M. S.

Calendar

Joi 30 Septembrie 1937

ORT. Sf. Părinte Grigore Ep. Armeniei Mari.
CAT. Sf. Ieronim.
Alegerea lui [...] al Munteniei (1659).

Scena şi ecran

Teatrul REGINA MARIA Telefon [...]
ASOC. BULANDRA-MAXIMILIAN-STORIN
în fiecare seară la ora 9
KEAN
Sâmbătă matineu la ora 3 şi Duminecă la ora [...]
NUNTA de ARGINT
DUMINECA MATINEU LA ORA [...]
Fiu-Meu d. MINISTRU

Teatrul COMOEDIA
Dir. Sică Alexandrescu
Telefon: 471-77
în fiecare seară la ora 9¼ şi [...] de Duminecă la ora 2¾ [...]
OM DE INCREDERE

TEATRE

TEATRUL NAŢIONAL (matineu): Institutorii; (seara): Serenada din trecut.

TEATRUL COMOEDIA [...] liber; Om de încredere.
TEATRUL REGINA MARIA [...]

Cinematograf

TRIANON şi ELYSEE (Plafonul descoperit): Adio Paris! Salut New-York, jurnal Paramount şi completare.
ARO: Contesa Alexandra şi jurnal.
VOX: Taina oceanului.
FEMINA (plafonul descoperit): Madame Bovary şi jurnal.
PALAS BULEVARD: Sângele pământului şi jurnal şi comedie.
COTROCENI: Duşmănie şi Madame Butterfly.
DACIA: Frigurile dragostei şi Comoara piraţilor.
DIANA: Prizoniera din Junglă şi Dance-Palace.
DICHIU: Maria Krasnova şi Oameni de sacrificiu.
REGELE FERDINAND: Tavernele din San Francisco şi Rin-Tin-Tin Salvator.
FLORIDA (B-dul Ferdinand 118): Mathias Pascal şi Fraţii de sânge.
A. R. P. A.: Charlie Chan la Olimpiadă, jurnal şi completare.
FORUM: Două femei două iubiri, şi Dragoste în culise.
OMNIA: Mâinile lui Orlac, şi Titi Mihăilescu.
CITY (B-dul Carol 21): Bestia umană şi Dormitorul fetelor.
DARLY: Corabia blestemată, Ştreangăriţa şi Succesele lui Papană.
FRANKLIN: Port Arthur, Melodii pe Dunăre şi Jurnal.
MARNA: Istoria se scrie noaptea. Pension Mimosa şi revistă Titi Mihăilescu.
VOLTA: Refugiata din Shanghai, şi Împăratul Califoniei.
MODEL: Ultima aventură a lui Buffalo Bill şi Stan şi Bran ţigani.
MARCONI: Ultimul tren din Madrid cu Dorothy Lamour, Periferie şi Jurnal.

RADIO

Joi 30 Septembrie 1937

13.00: Ora, Culturale, Sport, Cota Dunării.
13.10: Concert de prânz. Orchestra Ionel Criste[a]: Romanţe şi arii naţionale; Scânteile cerului-vals de Waldteufel; Romanţe şi Arii naţionale; O lacrimă în ochii tăi-tango de Eugen Seno; Să nu lumi săraţi ochii-tango de Roman; Ca să ţi cânt dintr'o chitară-romanţă de Nello Manzatti şi arii naţionale; Banule bănuţule-cântec de Martini; Pi nge'n noapte o havaiană-tango de Şerban; Arii naţionale.
14.10: Radio jurnal [...] Bursa, Ştiri interne [...]
14.20: Continuarea [...] dafirii albi şi roşii-tango [...] Ne-am despărţit-vals [...] trandafiri-slow de [...] arii naţionale.
18.00: Ultimele ştiri.
19.00: Ora, Mersul [...]
19.02: Concert de [...] şi de dans (discuri).
UNIVERSITATEA [...]
20.00: Probleme ale [...] perior, de Prof. C. [...]
20.15: Cântăreţi [...]
20.45: Iulia Hayden [...]
21.00: D-na Zenaida [...] Arie din «Mignon» [...] romanţă de Tosti; [...] «Umbra» de Carada; [...] drule, de Scheletti; [...] mea, de Monţia.
21.20: Concert de [...] dio, dirij. de Th. [...] «Dunărea» de Joh. Strauss [...] potpuriu naţional de [...] andaluză de Armandola [...] suită de orchestră de [...] fiţa-popuriu de Gh. [...] de Cortopassi; Pe [...] iene le Ketelbey.
22.30: Sport, Radio jurnal [...]
22.45: Concert de [...] Titi Constantinescu — [...] «Continental».
23.45: Jurnal pentru [...] ba franceză şi germană.
23.55: Ultimele ştiri.

RADIO EXPERIMENTAL 1400 kHz, 214 m. [...]
RADIO EXPERIMENTAL 9,5 Khz, 31,5 m. [...]
21: Muzică clasică [...]

CUIBURI DE LUMINA

N. Ladmiss-Andreescu tipăreşte în decursul acestui an: «Semne şi mitari», prefaţată de Neculai Roşu, şi «Lup ceresc», nuvele. N. Ladmiss-Andreescu e unul din bunii noştri prozatori tineri.

«Oamenii» e un volum de bună literatură. Autorul, d. Ionel Neamţu, e un scriitor de alese calităţi epice. Dealtfel, un volum recent — «Pentru o femee» — confirmă încrederea pe care noi am avut-o dela început în talentul d-lui Ionel Neamţu. «Oamenii» a apărut în editura «Thesis» din Sibiu, despre care trebuie să spunem multe lucruri frumoase.

Părintele Teodor Iordache publică piesa «Rătăcirea». E o lucrare dramatică foarte potrivită pentru popor şi chiar pentru intelectuali.

«Ivanuşca Duracioc» o carte de basme şi poveşti de d-na Alina B. Iordan, e o lucrare aleasă pentru tineretul nostru. Se cuvine răspândită cât mai mult. Dela d-na Alina B. Jordan, aşteptăm şi alte cărţi bune.

George D. Rânca va tipări în acest sezon *«Adolescente» însemnări literare — şi va da la iveală studiul «Editurile noastre în lumina realităţilor româneşti.*

Deasemeni, cu alţi colegi, va edita «Almanahul jud. Dorohoi pe anul 1938». D-sa ne-a dat şi relaţiile despre scriitorii dorohoieni.

PEISAJ

FORTUNA [...]
romanul [...]
(ediţia II-a) [...]
FENOMENUL
ENGLEZ
(ultimele exemplare)
de
DRAGOŞ PROTOPOPESCU

N. Iorga. Portretele Doamnelor Române

Bucureşti 1937. Text român şi francez. XXX+V pagini şi 85 planşe. Formatul Buletinului Comisiunii Mon. Ist.

Acest superb volum tipărit cu o îngrijire cum rar întâmpini la cărţile româneşti, pe hârtie cretată, este o urmare la volumul apărut mai înainte — *Portretele Domnilor Români* — în aceiaşi editură. D. Iorga adună la un loc portretele Doamnelor ce ni s'au mai păstrat pe pereţii ctitoriilor şi evlavioşilor voevozi. Această carte nu este numai un album cu chipuri de frumoase Domniţe, o carte pentru iubitorii de ediţii scumpe cu care să-şi împodobească biblioteca — ci este şi un bogat material pus la îndemâna cercetătorului în asprul trecut al neamului nostru. Este mai ales o carte ce descoperă străinilor dornici să ne cunoască, strălucite pagini din acest trecut.

Tot mai mult se spulberă povestea că am fi fost aici un neam de ciobani — conduşi de un baci mai înstărit *voivodul*. Nu putem şti câtă osteneală-şi va fi dat zugravul, deprins cu chipuri de sfinţi adesea reproduse după tipic şi şabloane — ca să ne dea chipul real al Domniţei. Nu ştim dacă el a zugrăvit-o din memorie sau dacă i-a stat înainte pentru ca să-i nemurească chipul. Cele mai multe chipuri sânt departe de a ne da realitatea. Pictura în fresco cere o mână tare dibace ca la repezeală să dea chipului viaţă şi asemănare.

Voivozii noştri au ştiut să aleagă dintre cei mai vestiţi artişti ai timpului. Ne-o dovedeşte nu numai zugrăveala bisericilor ce ne-au mai rămas, dar mai ales aceste gingaşe chipuri de Domniţe. Frumuseţi clasice, ce-ţi amintesc tipurile sculpturale greceşti — ca chipul Doamnei Ana lui Basarabă, Evdochiei lui Ştefan cel Mare, sau al Catalinei lui Radu cel Mare — unul din cele mai frumoase din colecţie — sau al sârboaicei Miliţa, soţia lui Neagoe Vodă. Frumuseţi rustice, ce-ţi amintesc tipul ţărancii noastre în satele de munte mai înstărite, cum este chipul Doamnei Mare soţia lui Mircea în biserica din Brădet, al Doamnei Chiajna în biserica dela Snagov — chiar şi al Doamnei Stanca, soţia lui Mihaiu Viteazul. Îţi fac impresia că mai degrabă zugravul a avut în faţă o feţişcană frumoasă din satul din preajmă, decât pe însăşi Doamna. Sânt şi zugravi cari nu-şi uită maniera de-a reda chipul sfinţilor în linii aspre şi umbre convenţionale, cum este chipul Miliţii lui Neagoe, păstrat pe-o icoană ce se află în Muzeul de artă religioasă, al Doamnei Elena soţia lui Petru Rareş de la Humor şi mai ales al Doamnei Roxandra lui Lăpuşneanu, din Dochiarin dela Sfântul Munte Athos.

Din veacul al XVII înainte, pictura în fresco decade, în schimb influenţa apuseană este din ce în ce mai mare.

In vreme ce chipurile sfinţilor sânt tot mai costelive, mai nefireşti şi disproporţionate — găsim alături portrete de ctitori de-o reală valoare artistică. Lăsând la o parte chipul Doamnei Elisabeta cu frumoasele sale fete din biserica mânăstirii Suceviţa şi al Doamnei Elena, soţia lui Matei Basarab din biserica Arnota, chipul Doamnei Anastasia şi al fiicelor sale din biserica Cetăţuia de lângă Iaşi, ctitoria lui Gheorghe Duca, ne vădeşte trecerea pe la noi şi a unor mari portretişti. Chipurile pot sta alături de oricare altele de-ale marilor pictori apuseni ai Renaşterei. Tot astfel este redată frumuseţea copilărească a Doamnei Maria lui Constantin Brâncoveanu din paraclisul Horezului şi ea înconjurată de şapte fete mari. Portretul Doamnei Păuna soţia lui Ştefan Cantacuzino, ne vădeşte mâna unui mare zugrav. Am văzut în această biserică icoane de o frumuseţe cum rar ne-a putut da vreodată un zugrav în ţara noastră. Dar acest zugrav nu-i numai un mare moştenitor al artei bizantine din cele mai strălucite vremi — dar este şi un portretist de seamă. Chipul este fără îndoială al Doamnei. Artistul neglijează costumul şi linia lui, dar dă toată atenţia liniilor feţii.

Din epoca Domnilor Fanarioţi, care nu s'au mulţumit să fie numai nişte arendaşi ai ţărilor noastre, ci au vrut să pară măcar în ce priveşte luxul şi înfăţişarea curţii, nişte autocraţi, remarcăm chipul Doamnei Zoe, soţia lui Grigore Ghica din biserica Frumoasa de lângă Iaşi, unul dintre cele mai frumoase din întreaga colecţie.

O sută de ani mai târziu, ne dă L. Dupré portretul Doamnei Elena, soţia lui Mihai Şuţu. Influenţa franceză era deplină.

Toate chipurile Doamnelor din veacul trecut sânt refăcute după pânze, şi-s de bună seamă opera unor artişti de talent, atraşi de belşugul şi dărnicia Domnilor noştri. Nici unul nu se ridică la valoarea celui făcut de Dupré. Reproducerile după cele două miniaturi ce ne dau chipul Doamnei Elena, soţia lui Grigore Ghica (1849-53) — spun prea puţin. Ar fi trebuit şi ele să fie reproduse în culori.

De altfel lucrarea d-lui Iorga, este o operă nu numai de înţelegere şi preţuire a acestor mărturii ale trecutului, — dar este şi una de migală, de atentă reproducere a chipurilor de pe ziduri.

Cine a ţinut în mână un aparat fotografic, cine a ţinut să aibă o fotografie de pe frescele din biserici, poate înţelege câtă voinţă, câtă grijă trebue să fi pus ca să dobândească aceste fotografii aşa de precise, aşa de luminoase, ale portretelor.

Filmul chipurilor de Domniţe este admirabil redat. Inca odată mai mult, d. Iorga ne scoate în relief o latură a strălucitului nostru trecut. Filmul acesta de chipuri de Domniţe, bogat investmântate în haine grele, după moda bizantină sau veneţiană, încununate cu coroane care poate n'au fost numai o fantezie a pictorului, ci veritabile odoare — ca toate acele podoabe în aur şi pietre nestimate ce le împodobesc. In acele vremuri grele şi nesigure, când aurul şi valorile lichide nu se puteau păstra în safe-uri şi tezaure ca cele de azi, ele se concentrau în bijuterii uşor de ascuns şi de transportat în vreme de bejenie. Ne scoate în relief viaţa de lux şi bogăţie a Domnilor noştri şi permanenta legătură a lor cu marile centre de cultură [...] Orientului şi mai [...] sului. Ne scoate în [...] acest colţ de istorie [...] vozii noştri. Ei n'au [...] nici numai cu spada [...] ci şi cu viaţa lor de [...] părtăşia lor la [...] vieţii civilizate de [...] trece cu vederea [...] face autorul acesta [...] asupra veşmântului [...] uneori se inspiră [...] stru port românesc, [...] îmbracă redându-i [...] cuvine.

Ce frumos apar [...] pe mânecile Doamnei [...] Miliţa lui Neagoe [...] năstirii dela Argeş [...] dar că Doamne de [...] îmbracă, ba până şi [...] gina de mai târziu [...] poartă şi-l impune [...] preajma-i.

Este o carte [...] rită să fie cunoscută [...] dobească biblioteca [...] rar cu dragoste de [...] mului nostru.

Pr. Dom. [...]

VIAȚA POLITICĂ

„Pe(i)rea ta prin tine Izraile“

100 milioane lei pentru înarmarea jidovilor

Primejdioasa activitate a Soc. „Mercaz“. Cum se adună fondurile. 500 focare comuniste în Basarabia și Bucovina. Ordinile secrete ale Org. „Mercaz“ și „Kerem Kaemeth“ adresate jidanilor

II

CHIȘINAU. — In ziarul nostru Nr. 87 am publicat primul reportagiu în legătură cu acțiunile criminale ale jidanilor.

Astăzi, când jidovii au intensificat propaganda pentru adunarea de fonduri, socotim că este binevenită continuarea publicării documentelor — poate acum, așa târziu, se vor lua măsuri contra atitudinei de stat în stat a jidovilor. Societatea *«Kerem Kaemeth»* operează în Basarabia, sub direcția organizației sioniste *«Mercaz»* (cu sediul în Chișinău str. Regele Ferdinand Nr. 52), care are legături directe cu *«Executiva Sionistă mondială»*. Soc. *«Mercaz»* dirijează activitatea tuturor organizațiunilor jidovești din Basarabia și Bucovina (vre'o 500 la număr), centralizează rapoartele, repartizează fondurile adunate și... calcă toate legile țării.

In adunarea fondurilor, jidovii dela *«Mercaz»*, *«Kerem Kaemeth»*, *«Kerem Kaiasod»*, etc., etc., se servesc de următoarele mijloace:

1. Peste 100 cutii de tablă, expuse prin prăvălii, case de comerț, locuințe și orice alte întreprinderi jidovești, unde, fiecare jidan — tânăr sau bătrân — este obligat a introduce cel puțin un leu pe zi;

2. *Mărci poștale și fotografii*

Colecția de timbre pentru propagandă

cu chipul unor mari matadori ai iudaismului, care se distribue «benevol» cu 5 lei bucata;

3. Broșuri de propagandă jidovească, vândute tot «benevol» cu sume între 5 și 50 lei.

4. Liste de subscripții, lansate prin anumiți «pioni» (încasatori), în care fiecare cap de familie este obligat «benevol» să subscrie și să plătească sume între 50—500 lei, socotindu-se câte 50 lei acțiunea;

5. Elevii școlilor particulare și de stat, sunt obligați a vărsa, tot «benevol» câte un leu pe zi «pentru mărirea fondului evreesc»;

6. Chete, organizate cu ocazia diferitelor serbări;

7. Expoziții, baluri, etc., etc.

Zeci de mii de astfel de timbre sunt plasate în Basarabia și Bucovina de Soc. „Mercuz“ prin „Kerem Kaemeth“, etc.

Astfel, jidanii adună câte minimum 100 milioane lei anual — *din raza de activitate a soc. «Mercaz»* — și nimeni nu știe, cu precizie, ce se face cu acești bani. Peste graniță, în Palestina, legea devizelor oprește să treacă — sau poate că sunt expediați clandestin!? Nu. Banii aceștia, după toate informațiunile — ce rezultă din însăș instrucțiunile organizației *«Tel Hai»*, — în proporție de 50 la sută rămân în țară pentru organizarea tineretului jidovesc și sprijinirea acțiunei comuniste, iar 50 la sută pleacă peste graniță, în mod clandestin, pentru a mări fondul propagandei mondiale jidovești.

SOCIETAȚILE DE SUB ORDINELE «MERCAZULUI»

Spuneam ca Soc. «Mercaz» — adică kahalul acesta care dictează în Basarabia și Bucovina — dirijează vre'o 300 organizațiuni jidovești. Iată care sun organizațiunile de bază — și acestea, la rândul lor, au sub ordine alte organizațiuni, mai mici, din orășele și sate cu populație jidovească: 1. *«Comunitatea evreiască»*, 2. *«Organizarea sionistă»*, 3. *«Kerem Kaemeth»*, 4. *Kerem Kaesod»*, 5. *«Soc. studenților sioniști»*, 6. *«Uniunea sioniștilor revizioniști»*, 7. *«Makabi»*, 8. *«Hakoah»*, 9. *«Gordonia»*, 10. *«Haholuț»*, 11. *«Hasomer Hatair»*, 12. *«Ort»*, 13. *«Mizrah»*, 14. *«Zeire Zion»*, 15. *«Oficiul Palestinei»*, 16. *«Soc. femeilor evree»*, 17. *«Tarbut»*, 18. *«Soc. evreiască de emigrare»*, 19. *«Uniunea cooperativelor izraelite»*, 20. *«Oze»*, 21. *«Ezras Boiliom»*, 22. *«Agudas Izreil»*, 23. *«Ezras Anim»*, 24. *«Spitalul evreesc»*, 25. *«Soc. funcționarilor comerciali»*, 26. *«Poale-Sion»*, 27. *«Brith-Trumpeldor»*, 28. *«Aune»*, 29. *«Hevis Kadisa»*, 30. *«Mahziches-Adas»*, 31. *«Muhinei-Adas»*, 32. *«Gmilois-Haisd»*, 33. *«Caraims»*, 34. *«Soc. Sinagogilor»*, 35. *«Soc. școlile evreești»*, 36. *«Taxele de cutie»*, 37. *«Soc. aziluri și orfelinate»*, 38. *«Soc. Bibliotecile evreești»*, 39. *«Soc. Evreilor săraci»* și 40. *«Soc. Meseriașilor evrei»*.

Toate aceste organizațiuni, sunt, în aceaș timp, importante focare comuniste.

Dintre acestea, soc. *«Ort»* și *«Oze»* au fost dizolvate, în 1935, dar, în ciuda ordonanței guvernamentale, ele continuă să existe și să activeze, în conformitate cu ordinele Kaalului *«Mercaz»*.

ORDINUL SECRET AL SOC. «MERCAZ»

Societatea *«Mercaz»*, adresează un ordin către toți jidanii din Basarabia și Bucovina (ordinul este semnat: Prim Comisar al Soc. «Mercaz», I. Berlant, secretar, Av. Rosenbaupt), unde, între altele, citim:

«Pe dinafară cerul s'a întunecat»... «Este necesar ca să evităm orice acțiune, până nu vom deveni o putere în țară»... «Avem nevoie de fonduri pentru instruirea tineretului! Din diferite centre ni se cer instructori, cari să instruiască tineretul din localitățile masate de populație vreiască, tineret grupat în societăți sportive, pentru a-l putea pregăti ca să lupte în mod fizic, când va veni ceasul, cu toate mijloacele inventate de technica modernă, căci numai astfel vom putea trăi viața demnă la care avem dreptul».

Dintr'un ordin al Soc. «Kerem Kaemeth», cităm: «Rugăm a ni se comunica persoanele sau instituțiunile ce vor îndrăzni să periclitese strângerea ofrandelor pentru noi *(să nu aibă nici o grijă: autoritățile noastre politicianizate nu se deranjează să le strice socotelile, după cum se poate vedea din ordinul ministerului de interne Nr. 1589 1934, din care rezultă că Soc.* «Kerem Kaisod» *și* «Kerem Kaemeth» *sunt libere să adune fonduri, să țină adunări, iar autoritățile ad-tive sunt obligate a le acorda tot sprijinul (N. A.). Acest ordin este semnat: Prim Comisar al* «Kerem Kaemeth» *L'Israil din Basarabia,* I. Roitman. *Secretar,* I. Rabinovici.

Precum se vede ne găsim în fața unui* stat în stat *— și totuși... nu există o primejdie jidovească, glăsuește* d. Ion Mihalache, *șeful partidului internațional țărănesc.

Sărmana țară!

In reportagiul viitor, vom arăta în ce mod se calcă legile țării, cine sunt vinovații și cât a încasat «Kerem Kaemeth» dela 1921—1936 inclusiv, deosebit de ceeace a încasat «Mercaz».

Sergiu Florescu

Roma pregătește Ducelui o primire triumfală

Ultima zi petrecută de Duce la Berlin. Grandioasă revistă militară a armatei germane. Ultimele convorbiri Hitler-Mussolini

ROMA 29 (Radiopres). — Agenția Ștefani transmite din Berlin:

Zilele istorice ale vizitei d-lui Mussolini în Germania au luat sfârșit azi dimineață, prin două ceremonii semnificative:

Ducele și Fuehrerul au sosit după orele 11 spre a asista la o mare revistă militară de la Charlotenburg în onoarea Ducelui. Fiecare regiment avea în frunte drapelul său.

Ducele și-a exprimat via satisfacție pentru superba defilare a soldaților germani de toate armele: infanteria, artileria, cavaleria, detașamentele contraaeriene și detașamentele motorizate.

Revista s'a desfășurat într'o atmosferă entuziastă. După terminarea ei, Ducele a strâns mâna foarte cordial Fuehrerului, generalului von Blomberg și a descins din tribună la ora 12 și 35.

Au participat 30.000 soldați și defilarea lor a produs o impresie foarte puternică.

DESPARTIREA AFECTUOASA DINTRE CEI DOI ȘEFI

Marele eveniment desfășurat eri în cursul manifestațiunei poporului german pe câmpia lui Mai în fața stadionului olimpic, vibrează încă în inimile populației berlineze. Ducele a reușit să câștige inima națiunei germane prin discursul său cu apel la pace. Populația berlineză a ținut mult să participe la plecarea Ducelui tot așa de triumfală cum a fost și sosirea lui în capitala Reichului. Sute de mii de oameni au înconjurat gara Lehrte precum și toate străzile vecine.

La intrarea în gară s'au înșirat «fasciile» și membrii coloniei italiene din Berlin.

Ducele se îndreaptă spre peron ca un

DUCELE

surâs fericit și cu o expresie vizibilă de emoție plăcută își ia rămas bun în modul cel mai cordial dela miniștrii germani și șefii partidului nazist.

Ducele se urcă apoi în vagon. D. Mussolini se întreține pe fereastra deschisă cu d. Hitler.

Când trenul s'a pus în mișcare, d. Mussolini strânge ambele mâini ale d-lui Hitler și amândoi oamenii de stat își iau rămas bun unul dela altul. «Auf wiedersehn», spune Hitler.

Cei doi șefi se salută cu brațul ridicat, în timp ce muzicile cântă imnurile naționale ale Germaniei și Italiei. Mulțimea aclamă cu un triplu «Heil».

Din sursă particulară se afirmă că Ducele nu-și va întrerupe voiajul său și chiar Joi la ora 2 și 30 va fi la Kiefersfelden și Bavaria, gara de frontieră între Germania și Austria.

DUCELE VA FI PRIMIT IN TRIUMF LA ROMA

BERLIN 29 (Radiopres). — Agenția Ștefani transmite din Roma:

Fascismul și poporul roman, care au urmărit cu sentimente de profund orgoliu desfășurarea vizitei Ducelui în Germania nouă și a ascultat aseară pe piețele orașelor italiene cuvintele celor doi conducători, vor primi pe Duce, la înapoierea sa la Roma, mâine după amiază, cu mari serbări populare.

Roma va saluta mâine după amiază pe Duce cu o primire fără precedent.

Japonia și Liga Națiunilor

BERLIN, 29 (Radiopres). — Agenția Stefani anunță din Tokio:

Purtătorul de cuvânt al guvernului japonez, primind pe reprezentanții presei străine, a interpretat deliberările privitoare la evenimentele din Extremul Orient, cari au avut loc la Liga Națiunilor, ca un nou ensec al inițiativei genoveze.

Pe de altă parte presa japoneză, comentând acuzațiunile aduse Japoniei își exprimă indignarea, stârnită în întreaga Japonie în urma acestor deliberări. Ziarul «Nichi-Nichi» scrie între altele, că este insuportabil ca anglo-saxonii să trateze Japonia ca o țară agresivă, când, Japonia n'are decât atitudinea de autoapărare contra bolșevismului, împlinind misiunea sa anticomunistă în Extremul Orient.

Mareșalul Balbo în Jugoslavia

BELGRAD, 29 (Rador). — Aseară au sosit cu automobilul la Liubliana mareșalul Balbo și doamna Balbo.

Trecând azi dimineață prin Zagreb, mareșalul Balbo a declarat că a venit în Jugoslavia ca simplu turist.

O mare întrunire a „Frontului Românesc“

Duminică 3 Octombrie, „Frontul Românesc“, organizațiile Dâmbovița, Vlașca și Ilfov, va ține o mare întrunire publică în comuna Gălseni, care se află la intersecția celor trei județe.

Dela centru vor participa patru din cei 11 foști miniștri.

Oficiosul guvernului român, sau oficiosul internaționalei a III-a?

La «Viața Politică» a ziarului Universul de astăzi, a apărut următorul articol, sub titlul de mai sus:

Ziarul «L'Independance roumaine» care e oficiosul guvernului și al partidului liberal, sub direcția evreului A. Berkowitz, democrat internațional, a publicat un articol în care combate tendințele de excludere ale U.R.S.S. din unele acorduri continentale și pledează în favoarea politicii europene a Sovietelor, ale cărei scopuri sunt bine cunoscute.

Berkowitzul scrie că ar fi «o iluzie gravă și periculoasă» excluderea U. R. S. S. din «concertul european», deoarece: U. R. S. S. este o mare putere, care are interese importante și legitime în Europa și reprezintă un factor de primul ordin pentru echilibrul european».

Pe noi nu ne interesează ce se petrece în Rusia și nici nu vrem să ne amestecăm în ce se face acolo, dar nota aceasta dovedește, că «L'Independance roumaine» e mai mult oficiosul comisariatului afacerilor străine al U. R. S. S. și al Internaționalei III, decât al guvernului român și al partidului liberal, — căci ce rost are această pledoarie în favoarea «intereselor importante și legitime» ale Rusiei sovietice în celelalte țări europene, între care e și România?

Dacă U. R. S. S. este în dreptul său, să facă politica ce convine intereselor sale și să o apere prin organele ei de publicitate, controlate și dirijate de agenții săi, nu este îngăduit unui ziar, ce trece drept oficiosul guvernului român, să se pună în serviciul unei politici care nu corespunde intereselor țării noastre.

Pe noi nu ne surprinde faptul acesta, când «L'Independance roumaine« este sub direcția evreului A. Berkowitz, democrat internațional și apărător al intereselor străine; după cum nu ne surprinde nici faptul, că ziarele evreo-comuniste din Sărindar susțin guvernul Tătărăscu, pentrucă acum se știe, că aceste ziare au trecut în proprietatea partidului liberal, ca și odinioară defunctul ziar «Izbânda». Aceiaș soartă ca a «Izbândei», așteaptă de acum și pe «Adevărul» și «Dimineața».

Lupul evlavios

(Continuare din pagina I)

tul LUP? Cu sfinții și tămâieri de biserici, cu redactări de pomelnice, cu sârguincioasă colecționare de mucuri de lumânări. Evident că dacă această căință târzie ar fi și sinceră, ea ar trebui să stoarcă lacrimi galeriei. Insă cum noi știm dintr'o lungă și dureroasă experiență că mai degrabă te poți aștepta să vezi sarcele rodind căpșuni de cât pe demagog pocăit în chip sincer, nu ne lăsăm emoționați de această stângaci prefăcută căință.

Cu atât mai mult, cu cât falsa lui căință nu e străbătută nici măcar de un fir de ață melodramatică.

Un hoț de cai, care și-a ispășit în ocnă păcatele tinereților, inspiră în adevăr respectul când închină la lăcrătorie lumânări pe la icoane, în speranța că va fi iertat de Cel de Sus. Dar un LUPU, mincinos și alcoolic, care se lasă fotografiat de un reporter jidan în ipostază de țârcovnic, în speranța că cu chipul acesta va mai salva o mie de voturi, nu mai inspiră de cât milă amestecată cu dispreț.

Nicolae Bogdan

Ungaria de astăzi

Românii din Ungaria

Se vorbește românește la Budapesta. Un mic accident muzical

Ungurii știu să-și primească oaspeții pe care îi bănuesc favorabili lor. Eu, de exemplu, am fost foarte bine primit oridecâteori am fost luat, din cauza limbii drept italian. Am încercat și experiența contrară. Le-am spus că nu sunt italian și nici spaniol cum își exprimau dorința în întrebarea repetată. Când aflau că sunt român, zelul lor se potolea ostentativ. In schimb, dacă insistam să arăt că nu știu decât românește, se găseau în magazin, restaurant, frizerie, înstrăgerie, bancă sau orice altă instituție publică sau particulară, câțiva inși cu care mă puteam înțelege în limba română.

Cu toate acestea pe stradă nu vei auzi niciodată vorbindu-se românește și în toată Budapesta nu vei găsi un ziar românesc, nici măcar la legația noastră, de unde ziarele se iau de către funcționari fără să se facă nici măcar o colecție. (Și când te gândești că în București ziarele unguresti sunt mai numeroase decât cele românești).

In orice caz la Budapesta se știe mai mult românește decât la București ungurește, dar se vorbește infinit mai puțin.

SUNT DOUA CATEGORII

de cunoscători ai limbii române. Una este formată din ungurii cari au trăit printre români, în Ardeal sau în Ungaria de astăzi, iar cealaltă categorie este alcătuită chiar din români. Primii sunt mai numeroși și se împart și ei în alte două categorii: ungurii cari vorbesc românește din motive strict profesionale și cei cari își scrântesc limba pe românește cu totul accidental.

Prin cafenele

Radio Budapesta a făcut celebre în lumea întreagă cafenele fastuoase, cu muzică specifică din capitala Ungariei.

Intr'o seară m'am dus la o astfel de cafenea, Emke, așezată în centrul Budapestei, cu o excelentă orchestră țigănească întărită de un excepțional bariton, Urban. Eram mai mulți români. Indată ce directorul localului ne-a determinat națiunea după limba pe care o vorbiam între noi, a detașat la masa noastră un chelner perfect cunoscător al limbii române, deși noi ne-am fi putut face înțeleși în nemțește, franțuzește, iar la rigoare chiar în ungurește.

Acelaș lucru s'a întâmplat cu mai multe grupuri de englezi, italieni și francezi, cari au avut plăcerea să se simtă la Budapesta «ca la ei acasă».

UN MIC ACCIDENT MUSICAL

Orchestrele au obiceiul să cânte arii cari să amintească clienților patriile lor. Astfel italienii aud la Budapesta canzonete napolitane sau serenade venețiene, englejii se amuză cu simfoniile ușoare și exotice ale lui Ketelbey, americanii cu muzică neagră, francezii ascultă arleziene etc. etc.

La un moment dat orchestra vibrează în acorduri de baladă românească. *Ciulesc urechile și mă*înduioșez la gândul că dracul nu este atât de negru; după întâmplarea cu chelnerul, iată că ungurii ne servesc și muzică românească. Cântărețul își urcă umerii de boxer pe estradă și anunță, în timp ce orchestra preludia, că vă cânta un NOU cântec unguresc, nemzeti. Și-i dă drumul pe unguresțe, firește, veselioasului cântec românesc «Suflecată până'n brâu».

In seara aceea ungurii ne-au dovedit că se pricep nu numai la furturi de bani sistem principele Windisgraetz.

POVESTEA UNOR NUME

Deși ascunse cu grijă, Budapesta poartă urme energice de viață românească. Dintre puținele magazine creștine, câteva sunt proprietatea unor Mărian, Făbiăn, Coszma, Bogdăn, Dăn, cari, bine 'nțeles, nu mai știu românește, dar, ca să uite cât mai grabnic că părinții lor încă jinduiau după București, își schimonosesc numele în ortografia capricioasă a limbii lui Arpad.

TRISTA RESEMNARE A UNUI HAMAL

In gară îmi dau bagajele în grija unui hamal. Vream să-i dau instrucțiuni «pe ungurește» și fiindcă fragilele mele cunoștințe de limbă maghiară nu prea mă ajutau să-mi găsesc termenii trebuincioși, îmi exprim nemulțumirea față de mine însumi, într'o imprecație românească destul de națională și, mai ales, eliberatorie. De, eram sigur că nu mă înțelege nimeni.

— Imi puteți vorbi românește, domnule. Sunteți român?

Vă puteți închipui consternarea mea.

— Dumneata ești român? îl întreb eu.

Omul se uită în stânga și'n dreapta cu grijă. Ii fac semn că nu mai am nevoe de răspuns, mă dau lângă el și-l năpădesc cu întrebări.

RASPUNSURI CU TRISTEȚA AMARA

— Da, domnule, sunt român, dinspre graniță, de pe la Bekes-Csaba. Gazetele spun că suntem numai douăzeci de mii, în schimb om fi peste o sută de mii de suflete nenorocite. Dar n'are să ne cunoască nimeni după nume, fiindcă ne cheamă pe toți pe ungurește. Pe mine mă chiamă Kis Gyuri, pe tata îl chema Gheorghe Micu. Iar copiii mei nici nu mai știu românește.

— Cum asta?

— Păi dacă granița n'a trecut și peste satul nostru și ne-au rămas stăpâni tot ungurii,

In România Mare cu «locuri disponibile» pentru diverși Fieldermani, au putut intra peste un milion de jidovi galițieni, dar n'au putut fi aduși românii rămași pe lângă hotare din cauza unei împărțiri grăbite și pline de greșeli.

Virgil Popescu

Judecătorul Black face parte din Ku-Klux-Klan?

NEW-YORK, 29 (Rador). — Autoritățile au luat măsuri extraordinare pentru a pune la adăpost de curioși pe d. Black judecător la Curtea Supremă a Statelor Unite, în momentul debarcării sale la Norfolk, azi dimineață.

Pe chelu se aflau 300 ziariști, dornici să ia interviewuri d-lui Black.

Cu toate că d. Black ar putea să refuze să dea interviewuri, pe baza tradiției, care nu îngăduie judecătorilor să acorde interviewuri, amicii săi sunt de părere că dacă d-sa tace, tăcerea ar putea să fie interpretată drept o recunoaștere a acuzațiilor prin care d. Black, a fost denunțat ca membru conducător al organizației Ku-Klux-Klan.

Cum se achită taxele școlare la Chișinău

Rostul jidanilor în comitetele școlare. Până unde merge mișelia omenească

CHIȘINAU. — In Chișinău, ca în toate școlile din Basarabia, în majoritatea comitetelor școlare dirigează jidanii.

Iată un caz. La liceul de fete «Regina Maria» din Chișinău, cine credeți că este președinte al comitetului școlar? Vă spun: Inginerul jidov Levit, suspectat ca om al Moscovei.

Sub domnia acestui jidov, taxele școlare se achită în mod direct revoltător. Oameni cu stare materială foarte bună — averi de milioane, sau salarii de 20—30.000 lei lunar — sunt scutiți de taxe, iar bieții părinți de funcționari mici sau alți părinți săraci, sunt încasați cu taxa întreagă, anticipat.

De ce? Pentrucă jidanul are nevoie de «oamenii zilei». Și «Oamenii zilei», lipsiți de demnitate, fără rușine, primesc «pomana» jidanului, spre a se simți apoi obligați...

Dar aceasta nu se întâmplă numai la «Regina Maria», unde mișelia este într'o mare măsură justificată — de vreme ce, după cât se spune, d-na directoare este de origină semită.

Așa se procedează la toate școlile...

Până unde merge mișelia omenească. Câtă lipsă de pudoare!

Inaugurarea Sanatoriului de tuberculoși din Moroeni

Sâmbătă 2 Octombrie, va fi inaugurat cel mai mare sanatoriu de tuberculoși din țară. Acest sanatoriu face parte din seria celor opt sanatorii pe cari „Liga contra tuberculozei“ le-a început.

In primăvară a fost terminat și inaugurat minunatul sanatoriu dela Bugaz, unde își găsesc tămăduirea în special cei atinși de tuberculoză osoasă. Anul trecut s'a pus piatra de temelie a unui mare și modern sanatoriu la Dobrița (Gorj).

In limita fondurilor disponibile „Liga contra tuberculozei“, aflată sub președinția activă a Suveranului — își continuă desăvârșirea măreței opere pentru care a luat ființă.

Sanatoriul acesta va putea ospitaliza 300 de bolnavi, cărora li se vor da îngrijiri după ultimele cerințe ale științei.

La inaugurare vor lua parte: d. dr. I. Costinescu, ministrul sănătății, prof. dr. Titu Gane, secretar general, întreg comitetul „Ligii contra tuberculozei“ și numeroși susținători ai lăudabilei opere pe care „Liga“ o desăvârșește an cu an.

SPORT

Cazul Nicu Nicolau

Vlăsia dela Federaţia de Rugby

[illegible]

Ciclism

Două cobe: Beilis şi Canarache

[illegible]

Nicu Nicolau

Protestează Iaşii

Liga de Est incapabilă de a simţi româneşte

Mai poate rămâne sediul ei în acest „Tel-Aviv"? Cerem mutarea Ligei de Est la Cernăuţi

IAŞI, 29. — [illegible]

Antrenament

Venus-Telefoane 7-1 (5-0)

[illegible]

PLOESTEANU

Carnet

PLATRA NET AFARA DIN ŢARĂ

[illegible]

TAPII... DELA BRAILA

[illegible]

RAFINSKY IN... REVERIE

[illegible]

JACK BERARIU

BINDER, FALSIFICATOR

[illegible]

BOX

Palmaresurile boxeurilor streini

YOUNG PEREZ

[illegible]

VITORIO LIVANI

[illegible]

PANCHO MARTINEZ

[illegible]

PUBLICAŢIUNE

[illegible]

Vineri 1 Octombrie 1937

Restaurantul „Tinerimea"

MUZICĂ DE JAZ, DANS, DISEUR

CUMPĂRAŢI IEFTIN GEAMURI, oglinzi, rame

IOAN PUC[illegible]

TEHNICA GEN[illegible]

Inginer GH. C[illegible]

ANTON PETRAŞ[illegible]

Uniunea Generală a meseriaşilor din România

[illegible]

Barbaria din Tereblecea (Rădăuţi)

Perfidia unui jidan

[illegible]

Asearăa avut loc la [illegible]

o recepţie în cinstea aviatorilor [illegible] gători ai cupelor I. Ghica [illegible]

[illegible]

Importul bumbacului din Egipt

Un comunicat al Băncii Naţionale

[illegible]

Curier judiciar

Sentinţa în procesul tripotaurilor din str. General Manu

Sunt cunoscute isprăvile tripotaurilor din str. general Manu Nr. 5.

Inculpaţii, patroni, ajutoare şi oameni de încredere, au fost judecaţi la Ocolul 11, proces în care s'a dat următoarea sentinţă.

O. Kuhnberg, Isac Terzian, Sanda Schwarz şi Miţu Weis, ca patroni profesionişti, au fost condamnaţi la câte o lună închisoare corecţională cf. art. 394 al 1 c. p. iar pe Marcel Winkler, Iacob Goldfeld, Iosif Schwarz şi H. Zaker, ca profesionişti ajutători, la câte o lună corecţională şi pe Vera Terzian şi Mauriciu Marcovici la câte 200 lei amendă.

In stare de arest, toţi inculpaţii au fost obligaţi la câte 200 lei daune către stat, iar cei condamnaţi la închisoare, la câte 10.000 lei cauţiune de liberare.

Schönfeld şi banii călugărului Mateus

Isidor Schönfeld, este un maestru specialist în materie de fructificare a capitalurilor ce i se pun la dispoziţie.

Este cunoscut scandalul de pomină ce s'a iscat cu ocazia fructificării unei sume de 2 milioane lei, ce i-a fost pusă la dispoziţie de către călugărul Mateus, directorul conviotului Sf. Andrei, din Capitală.

In câteva zile, Isidor Schönfeld a tocat cele două milioane a călugărului, în aşazise «operaţii de bursă».

Şi când fratele Mateus şi-a ieşit peste răbdările aşteptării şi poate bănuind ceva necurat, s'a prezentat să-şi retragă capitalul, nu mai era nici urmă.

Tribunalul corecţional s. IV, urma să judece eri, această îndrăzneaţă escrocherie, dar a fost amânată din lipsă de timp.

Schönfeld a cerut să fie pus în libertate provizorie, dar cererea i-a fost respinsă deplin.

Frate Mateus, mare păcat ai făcut că ţi-ai încredinţat bănişorii unui jidov.

Diverse

Tribunalul Ilfov s. V a confirmat eri mandatele de arestare contra împotriva hotărîrilor dela «Daruria Publică» Constantin Moroi... şi Boris Popovici.

Teatrul

[illegible]

Jocuri

[illegible]

Ce nu știe Geneva

Elementul românesc din întreprinderi este în continuă descreștere

Necesitatea naționalizării capitalului. Problema șomajului și a modificării pregătirei tehnice

— Concluzii ce se pot trage din două tablouri comparative —

In numărul de ieri, am publicat partea inițiala a raportului înaintat de președintele comisiunei de încadrare a personalului românesc în întreprinderi, d. senator C. Moteanu, d-lui ministru al industriei și comerțului.

Utilizând datele statistice din tablourile înaintate chiar de către întreprinderi, d. C. Moteanu, constată că, după aplicarea legii protecției muncii naționale, procentul elementului românesc n'a crescut, ci din contră, continuă să scadă în folosul minoritarilor. Astfel, comparând procentul personalului pe categorii de funcțiuni și salariați, ținându-se seama de streini, minoritari și români, a constatat că față de anul 1934—1935, situația în anul 1935—1936 (după un an de aplicare a legii protecției muncii naționale), este pe drept cuvânt dezastruoasă pentru elementul românesc.

In ce privește minoritarii, s'a constatat o creștere a procentului față de anul 1934—1935, care este mai accentuată la personalul administrativ, la categoria asimilați cu lucrătorii calificați, unde procentul (în loc să scadă!) a sărit dela 30.80% la 58.30%. Deasemenea, aceiași creștere miraculoasă, în detrimentul românilor și la personalul tehnic și anume, la cel tehnic superior, procentul sare dela 32% la 55.60%; la lucrătorii calificați, dela 23% la 47.46%.

Dar să lăsăm să vorbească, cifrele comparative din tabloul de mai jos:

Un tablou comparativ pentru Geneva

Intreprinderi amendate 156.
Capital investit 15.106.200.000.

Capitalul reprezintă 33 la sută din capitalul de 41 miliarde investit în industria încurajată de stat.

	CATEGORIA						TOTAL		PROCENTUL LA %					
	Streini		Minoritari		Români				Streini		Minoritari		Români	
	1934/5	1935/6	1934/5	1935/6	1934/5	1935/6	1934/5	1935/6	1934/5 la %	1935/6 la %	1934/5 la %	1935/6 la %	1934/5 la %	1935/6 la %
Personal Administrativ														
Superior	101	64	210	194	34	66	345	32?	30	19.75	60	59.50	10	21.25
Inferior	352	246	1302	1479	913	884	2507	2609	13	9,43	50	56.67	37	33.90
Asimilați cu lucrătorii calificați	184	122	732	1101	909	661	1825	1884	9.90	6.47	30,80	58.30	59.3	35.23
» necalificați	94	9?	351	460	820	640	1285	1198	7.50	8.18	27.70	32.32	64.8	59.50
Personal Technic														
Superior	51	47	53	109	62	40	166	196	30	24	32	55.60	38	20.40
Inferior	204	179	215	2?5	113	133	532	587	38	30.50	40	46.80	22	22.70
Lucrători calificați	713	746	1957	4533	5587	4230	8257	950?	8	7,80	23	47.46	69	44.74
» necalificați	308	237	7616	8087	9488	12362	17394	20886	3	1.60	43	38.70	54	59.70
Total							32349	37196						

In afară de creșterea procentului la personalul superior administrativ (intervențiile politicianiste pentru căpătuială și consiliile de administrație) românii, cu toată legea de protecție (câtă ironie!) n'au crescut cu nici un procent. Din contră, tabloul de mai sus ne arată că procentul românilor a scăzut: Dela 37% la 33,90%; dela 59,30% la 35,22%; dela 64,80% la 59,50%; dela 38% la 20,40%; dela 60% la 44,74%.

Acest tablou, poate servi, deci, pentru domnii de la Geneva, care s'au alarmat de deciziile ministerului de industrie privitoare la personalul românesc din întreprinderi.

Ce se constată din datele precedente

Legea cum a fost alcătuită nu a avut de obiect decât personalul străin, iar în ceia ce privește industriile în legătură cu apărarea națională a căror nume este redus și în care nu se face nici o distincțiune, Legea a dat rezultate destul de apreciabile.

Proprietarii capitalului investit în industrie și comerț dar cari nu sunt de origină etnică românească au dovedit cu toate invitațiunile, cu toate termenele acordate să ducă o politică de excludere a elementului român cum reese într'un mod evident [illegible]

Situațiunea aceasta trebue să dea loc unei examinări foarte serioase a problemei care prezintă circumstanțe agravante dată fiind situația specifică a economiei naționale românești.

PROBLEMA ȘOMAJULUI

Pentru toți cei interesați această problemă este prezentată sub aspectul lipsei de șomaj, a lipsei de personal technic și administrativ pregătit și ca atare al inexistenței acestei probleme.

O statistică reală a șomajului intelectual în țara românească nu există, iar încercările cari au fost făcute în ultimul timp au dat greș întrucât este un simțământ de pudoare care oprește pe oricine să se declare de bună voe că este someur și beneficiarul asistenței publice. Pentru aceste motive acest argument cade dela început.

Lipsa personalului technic este aproape inexistent întrucât am constatat că de foarte multe ori a fost angajat spre a fi pus în inferioritate față de personalul străin sau minoritar, o situație jignitoare și de cele mai multe ori de nesuferit.

Dacă prin imposibil s'ar crede că personalul technic român ar lipsi, asta nu înseamnă că proprietarii întreprinderilor industriale trebue să încrucișeze mâinile și să socotească că și-au făcut datoria. Obligațiunea rămâne în picioare de a-și forma în cel mai scurt timp personal român cel ce am constatat în majoritatea cazurilor că nu vor să o facă și că nici nu o vor face de bună voie.

MODIFICAREA PREGĂTIREI TECHNICE

In marile întreprinderi se constată selecționarea personalului de specialitate în modul următor: Toți ucenicii sunt minoritari, din aceștia se selecționează lucrătorii calificați din care se formează maeștrii și dintre maeștri și personalului technic inferior.

Intrucât elementele de origină etnică românească nu au acces decât într'o minimă măsură între ucenici dela început se pune o barieră și orice posibilitate intrării și promovării elementelor românești pe toată gama specializării.

Toată organizarea școlilor de meserii este făcută în afara cadrului și necesităților reale ale industriei dându-li-se pregătire care n'are nici o legătură cu nevoile reale ale industriei monopolizată dela început în folosul elementelor minoritare.

După părerea noastră obligațiunea ca marile întreprinderi industriale să primească ca ucenici în majoritate români de origină, este cheia problemei pentru că în acest fel s'ar putea plasa toți absolvenții școalelor primare complimentare care astăzi umblă după aceste locuri și nu le găsesc. In această ordine de idei trebue să cităm cazul fericit al Societății I. A. R. care a organizat o școală de ucenici compusă numai din români.

INVATAMANTUL TECHNIC SUPERIOR

Astăzi institutele noastre politehnice lucrează în afara realităților economice fără a fi în legătură cu necesitățile industriei și fără a îndruma tineretul spre acele ramuri de activitate unde este nevoe de mai multe elemente.

Conducătorii acestor școli punându-se în legătură cu marile concerne industriale ar putea cunoaște nevoile și îndruma specializarea inginerilor în acele direcțiuni. Aceasta ca problemă de viitor pentru îndrumarea elementelor românești în direcțiunile de nevoi reale ale industriei.

Problema naționalizării capitalului

O politică de naționalizare a capitalului în industrie a fost realizată în cei patru ani după răsboi și părăsită cu desăvârșire în ultimul timp.

Astăzi industria își are existența în cea mai mare parte pe cedarea drepturilor regaliene ale Statului care ar putea fi făcută prin participarea la capitalul întreprindeilor de către Stat.

Astăzi problema capitalului din industrie, în majoritate în mâna minoritarilor, îmbracă forma luptei între capital și muncă, în cazul nostru munca fiind reprezentată de burghezia românească care își revendică dreptul la existență și dreptul la locurile de comandă ale vieții economice ale României întregite.

Spre a pune în evidență și mai mult această situațiune, am luat în cercetare industria textilă, cea mai încurajată astăzi de Statul român și am analizat situațiunea a 73 de întreprinderi din această industrie din Banat, Transilvania, Bucovina și Vechiul Regat.

Capital investit Lei 1.107.060.464.
Personal folosit 19.403.

TABLOU

de personalul folosit în 73 întreprinderi din Industria textilă din Banat, Transilvania, Bucovina și vechiul Regat

	CATEGORIA			TOTAL	PROCENTUL LA %			
	Români	Minoritari	Streini		Români	Minoritari	Streini	
Personal Administrativ								
Superior	13	77	11	101	12.86%	76.23%	10,91%	Capitalul reprezintă 21% din cel investit de 5,991,525,000.
Inferior	96	392	33	521	18%	75%	7%	
Personal Technic:								
Superior	10	29	6	45	22%	64%	14%	
Inferior	28	70	39	137	20.50%	51.50%	28%	
Lucrători calificați	571	2.283	282	3.136	18.20%	72.80%	9%	
» necalificați	5.5?1	9.783	179	15.463	35.?0%	63,20%	1.?0%	
Total	6.219	12.634	550	19.40?				

Aceste întreprinderi reprezintă un capital de 1.107.060.464 lei, reprezentând 21% din întregul capital de 5.991.525.000 lei investiți în această industrie.

Constatăm — încheie raportul d-lui C. Moteanu — că la personalul administrativ superior, minoritarii au 76,23%, la personalului inferior 75%. La personalul technic superior 64%, inferior 51,50%, lucrători calificați 72.80%, necalificați 63.20%. Aceste date oglindesc cu evidență situațiunea tragică a elementului român în această industrie pentru care Statul și colectivitatea românească face atâtea sacrificii.

N. V. I.

Camera de Muncă începe să elibereze cărțile de capacitate

Cu începere de Luni 4 Octombrie crt., se vor elibera, de către Camera de muncă București, cărțile de capacitate, date spre preschimbare de meșterii tinichigii și bijutieri. Cărțile de capacitate nu pot fi ridicate prin delegație, fiecare solicitant fiind obligat să se prezinte personal, aducând dovada eliberată de Camera de muncă, o fotografie și timbrele legale de 27 lei, plus 2 lei timbrul aviației.

Pentru a se evita confuziile și pierderile de timp, se aduce la cunoștința celor interesați că alte cărți de capacitate în afară de tinichigii și bijutieri, nu se eliberează. Cei cu nume străine vor prezenta și actele de naționalitate.

Razii pentru aplicarea legei pregătirii profesionale

D. P. Misale, consilier al Camerei de muncă și d. inspector al muncii, V. Ionașcu, au inspectat mai multe ateliere și constatând că nu se respectă legea pentru pregătirea profesională și exercitarea meseriilor, au încheiat 80 de procese de contravenție.

Două ateliere au fost închise.

MARELE MAGAZIN
La „Balon-ul albastru"
Iordan A. Ionescu, S-sor
Strada Carol, 62
Vinde eftin:
Uniforme școlare
Trusouri de școală
Confecțiuni
Haine de damă
Manufactură
Încălțăminte

Laborator de produse chimico-farmaceutice
TORJESCU
caută reprezentanți pentru întreaga țară
Adresa la ziar pentru „Torjescu"

2 persoane serioase CAUTA CAMERA frumos mobilată. Calorifer, bae, eventual telefon. De preferat cartierul Batiște. Adresați Administrația ziarului.

Informațiuni

Comitetul sindicatului „Unirea Națională" a lucrătorilor ospătari din București, persoană juridică, a înaintat un memoriu Camerii de muncă și ministerului muncii prin care au cerut să dispună efectuarea muncii prin rotație pentru lucrătorii ospătari șomeri.

D. Ilie Calciu, președintele Camerei de muncă și reprezentanții ministerului muncii au promis tot concursul. Reprezentanții d-lor patroni au fost invitați la tratative. Lucrătorii ospătari șomeri sunt invitați la sediul sindicatului Joi 30 Septembrie 1937, ora 44 p.m. în strada Domnița Anastasia nr. 16, în palatul ziarului „Calendarul".

Vizitați cu încredere
Croitoria Legionarului
N. Moroșanu
Str. Regele Alexandu I, No. 57
Croială impecabilă
Prețuri convenabile

Muzeul Militar Național va fi închis pentru public până Duminică 8 Octombrie c. inclusiv, în vederea lucrărilor de amenajare din interior.

Incepând dela 4 Oct. Muzeul va fi deschis în zilele de Marți, Joi, Duminecă și sărbătorile între orele 10—12 și 14—16 jum.

Premiera dela teatrul Alhambra s'a amânat Vineri 30 Sept. a. c.

„Sindicatul patronilor frizeri și coafori, cu sediul în str. Dr. Felix 80, aduce la cunoștința tuturor membrilor săi, că congresul general și sfințirea drapelului s'au amânat pentru o dată care se va anunța ulterior.

Un avort criminal

La maternitatea „Paul Greceanu" din str. Sulțer No. 20 (Tăbăcari) a fost internată pe ziua de 26 Sept. femeia Ana Cozima etate 27 ani din com. Sona jud. Târnava Mică.

Femeia prezenta un fenomen de perforație uterină cu hemoragie violentă și peritonită.

In seara acelei zile, ivindu-se o complicație de peritonită generalizată, femeia a încetat din viață.

Toate îngrijirile au fost date de d-nii dr. Bogdanovici, șeful maternității și dr. Iosif Weselovski secundarul spitalului.

Parchetul cercetează cazul pentru a se vedea cine a provocat avortul criminal.

Taxarea prețurilor la articolele de fier

D. ministru Valeriu Pop, a semnat ieri decizia, prin care fixează următoarele prețuri la articolele de fier:

ART. I. — Fixăm pentru articolele cari urmează, pentru întreaga țară, următoarele prețuri de bază:

a) Lei 8.67 pe kgr. pentru fierul beton;

b) Lei 8.75 pe kgr. pentru fierul comercial (șine pentru roți, fier pt. potcoave, fier rotund, pătrat și plat).

c) Lei 9.05 pe kg. pentru fierul fasonat (fier T, dublu T, U, vinclu, etc.).

d) Lei 10.40 pe kgr. pentru fierul balot (fier cerc);

e) Lei 14.50 pe kgr. pentru sârma din fier;

f) Lei 14.50 pe kgr. pentru cue;

g) Lei 27 pe kgr. pentru osii de căruță.

Prețurile de mai sus sunt prețurile franco uzină la care se adaogă numai cheltuelile de transport, taxele (cifra de afaceri, taxa de consumație și taxele comunale) și un beneficiu de 20 la sută care cuprinde câștigul tuturor revânzătorilor (angrosiști și detailiști).

ART. II. — Fixăm pentru articolele cari urmează — următoarele prețuri franco depozitul sau magazinul de desfacere (revânzător);

a) Lei 25, — sapa, greutatea de 1 kgr. bucată;

b) lei 42, — toporul, greutatea 1 kgr. bucată;

c) lei 1463, — plugul tip B53 65 kgr. bucată;

d) lei 786, — grapa CEK 11 greutatea 40 kgr. bucată;

e) lei 4010, — cultivatoare tip RBJ9, greutatea 160 kgr. bucata;

f) lei 995, — rarița tip RE greutatea 45 kgr. bucata;

g) lei 938, — prășitoarea tip RKS, greutatea 36 kgr. bucata.

Prețurile pentru celelalte tipuri se urcă sau se scad în proporție cu greutatea mai mare sau mai mică ce o au.

ART. III. — Contravenienții la dispozițiunile prezentei deciziuni vor fi pedepsiți conform legii pentru înfrânarea și reprimarea speculei ilicite.

Taxarea firelor vigogne

Ministerul de finanțe a dispus ca firele vigogne aflate la data de 1 Aprilie 1937, în depozitele de orice fel și magazinele comercianților ce ridicata, să fie taxate cu 28 lei de kgr.

Ministerul fiind informat că unele fabrici de filatură și țesături produc fire de vigogne din zdrențe importate, deci din materie primă netaxată, a dispus să se cerceteze în fiecare fabrică:

1. Cantitatea de fire vigogne (cu peste 50 la sută bumbac), aceasă în consumație, sau întrebuințate în fabricație, dela 1 Aprilie 1937 și până în prezent, — exceptând cantitatea aflată în depozit la data menționată mai sus [illegible]

2. Cantitatea totală și felul materiei prime întrebuințată la fabricarea firelor de vigogne.

3. Cantitatea de zdrențe importată dela 1 Aprilie și până în prezent.

Rezultatul îi va fi înaintat de urgență ministerului.

Incurajați industria și comerțul românesc

Incurajați industria și comerțul românesc

MANOL
UNTDELEMN fabricat din sămânță de dovleac (bostan), rafinat cu untdelemn grecesc pur de măsline.
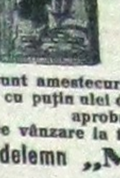
Gras, deci economicos; dulce, fin, sănătos, admirabil de bun pentru căile digestive, în special pentru ficat.
Aprobat de Ministerul Sănătății.
Păcat de dat banii pe produse similare străine, cari în majoritate sunt preparate din ulei de coton, alune americane (arachide) rapiță, chiar sâmburi de struguri și plătim valută aur, vamă, transport, etc.
Consumați „MANOL". E mai eftin și mai delicios decât produsele străine.
EVITAȚI untdelemnurile în sticle că sunt amestecuri de ulei de floarea soarelui de 32 lei kgr. cu puțin ulei de măsline și acela contrafăcut. Cereți aprobarea Ministerului Sănătății.
De vânzare la toate magazinele principale din țară.
Untdelemn „MANOL" produs românesc
Ing. Gh. Manoliu
Depozit Central Str. Cobâlcescu, 29. — Telefon 4.30.32

Singurul magazin Românesc de Lingerie Bărbătească
Cămăși, cravate, pijamale. Tăetura impecabila.
Lingerie pentru ofițeri.
„Niky"
DUMITRU BORCEA, — Calea Victoriei 114

Incălțăminte trainică
pentru sezonul de toamnă
Modele noi lucrate în ateliere proprii
Vinde cu prețuri excepționale
Magazinul V. VASILESCU
București, Str. Carol No. 43
P. S. Magazinul V. Vasilescu, prin modul cum servește clientela nu are rival atât în capitală cât și în provincie

Magazinul
C. N. DUMITRESCU
București, Str. Lipscani No. 68. Telefon 310-11
Anunță Onor. Clientela
că
pentru sezonul de toamnă este bine asortat cu ștofe pentru mantouri și rochi
Ultimele noutăți

In cazuri de **balonări de stomac și intestine,** la tulburări renale, biliare, boli de ficat, scaun anevoios spasmodic, la hiperaciditate, arsuri de stomac și stări nervoase, medicii indică ca cel mai bun mijloc de vindecare, preparatul american „GASTRO D." cu renume mondial.
„GASTRO D." Se află de vânzare la FARMACII și DROGHERII

MOBILE Sufragerii cubiste, Studio-uri, Birouri, Dormitoare și Garnituri tapisate de salon
LA GOGU GEORGESCU
Magazin românesc de mobile
Medaliat cu Meritul Comercial și Industrial
București, Str. Bărăției No. 55 și B-dul Maria No. 1. — Tel. 4.75/14

LINGERIE BARBATEASCA
Cămăși, pijamale, halate etc. — CONFECȚIONEAZA ATELIERUL:
IONEL MUȘAT
Calea Moșilor No. 65 A. (Lângă Bulevardul Domniței)
PREȚURI CONVENABILE

Recolta de porumb

După datele statistice sosite la ministerul agriculturii, producția porumbului se cifrează la 420 mii vagoane.

Din această cantitate circa 350.000 vagoane e absorbită de consumul intern.

Rămân deci disponibile pentru export circa 70.000 vagoane.

Membri corpului didactic suspendați din serviciu, primesc jumătate din salariu

Ministerul educației naționale a hotărît ca membrii corpului didactic de toate categoriile, în timpul cât sunt suspendați, să primească 50 la sută din retribuțiunea lor totală (leafă de bază, gradațiile, chiria și ajutorul familiar).

Dacă suspendarea, din cauze independente de voința învinuiților, trece de 6 luni, aceștia vor primi 60 la sută din retribuția totală la care au dreptul.

„Fotocopie"
MARTIN BILINSKY
MAGAZIN CREȘTIN
Developează, mărește, reproduce. Aparate și articole pentru Fotografi amatori
CALEA VICTORIEI No. 38
(Colț cu Pasajul Majestic)
Telefon No. 434/15.

Articole pentru MENAJ
Ionescu
Porcelanuri, sticlărie, tacâmuri, obiecte pentru cadouri, ceară specială pentru parchete.
Strada Academiei, 23

Se primesc anunțuri pentru mica publicitate

ULTIMA ORA

ANUL I

Frământări în lagărul național-țărănist

— Preambului unor „lămuriri definitive" —

Ca tot salonul aparent, cercurile [illegible] de partide în drum spre Capitala nu se mai [illegible]. De altfel și numărul [illegible] politice [illegible] sunt [illegible].

Intr'un continuu [illegible] și [illegible] grupărilor politice [illegible] informațiilor [illegible].

Cel mai [illegible] nu [illegible] Cercurile interesate [illegible] pe drum.

D. IULIU MANIU

— mareșal Averescu a sosit azi noaptea în Capitală după o absență de câteva luni, iar d. Mihalache își pregătește viitoarea întoarcere în București, sperând, că acest ultim efect de scenă să-i dea prestanța necesară unor explicațiuni de patru luni de zile amânate.

Unele cercuri național-țărăniste socot că d. Mihalache va pune partidului până la 15 Octombrie chestiunea de încredere, înțelegând să tragă consecințele cu o oră mai devreme.

FRAMANTARI INTESTINE

Deși prezența sau plecarea d-sale din fruntea partidului național-țărănesc n'ar mai putea schimba nimic din pasul evenimentelor politice, nu credem totuși ca d. Mihalache să părăsească șefia mai înainte de rezolvarea viitoarei crize de regim.

O piedică mult mai serioasă pentru demisia d-lui Mihalache dela șefia partidului național-țărănesc este poziția centriștilor, a căror atitudine bine precizată, a fost recunoscută în consfătuirile de eri, în cadrul cărora s'a hotărît menținerea ei.

După cum arătam în numărul de eri, centriștii nu admit sub niciun motiv demisia d-lui Mihalache în ajunul succesiunii, iar în cazul când aceasta s'ar reveni partidului național-țărănist, poziția centriștilor rămâne neschimbată față de o eventuală candidatură a d-lui Maniu.

Situația din partidul d-lui Mihalache devine pe zi ce trece tot mai neclară, sub raportul forțelor de instrumentare politică.

De altfel încercările d-lui Mihalache de a obține publică adeziunea d-lui Maniu, cu toate zvonurile puse în circulație de oficina d-lui Madgearu, par a fi obținut același rezultat.

D. Maniu rămâne ca și până astăzi confidentul credincios al partidului și nu înțelege să mai conturbe în acțiunea sa pe d. Mihalache.

Neîncrederea șefului național-țărănist în grupul d-lui Costăchescu, care în eventualitatea unei opoziții îi ia flancul drept descoperit și atitudinea de expectativă a d-lui Maniu, nu-i pot veni în ajut nu-i [illegible] în avantajul unei atmosfere capabile de a inocula necesara cantitate de optimism, cadrelor nerăbdătoare.

Partidul național-țărănesc începe să se macine mai înainte ca factorul constituțional să fi privit către el.

De ce?

Se pare că dintr'o anumită certitudine pe care unii șefi nu reușesc s'o mai ascundă.

Partidul nu poate să mai vină astăzi la putere.

STILEX

Manevrele armatei bulgare s'au terminat

SOFIA, 30. (Rador). — Manevrele armatei bulgare, începute în ziua de 26 Septembrie, în regiunea Popova se termină azi.

Operațiile manevrelor au fost urmărite tot timpul de Regele Boris, Prințul Kiril, membrii guvernului, atașații militari străini și personalitățile invitate să asiste la manevre.

Trupele care au luat parte la manevre vor defila, după un repaus binemeritat, în ziua de 3 Octombrie, — ziua suirii pe Tron a Suveranului Bulgariei.

Atașații militari străini vor pleca mâine dimineață la Tirnova, unde vor vizita vechile ruine, iar de aci vor merge la Sipka, unde se vor desfășura luptele pentru neatârnare. Ei vor reveni apoi la Popova spre a asista la parada militară prin care se încheie manevrele.

O expoziție de artă poloneză la București

VARSOVIA, 30 (Rador). — Societatea pentru răspândirea artei polone peste granițe, de sub înaltul patronaj al d-lui Mosciki, președintele republicii, organizează pentru primele zile ale lunii Octombrie, la București, o importantă expoziție de artă contimporană polonă, în sala Dalles.

Renumitul pictor polon Bucowski a strâns, în calitate de comisar al expoziției, un material ales și bogat, cuprinzând peste 300 de pânze și gravuri, semnate de cei mai renumiți artiști ai republicii amice, precum și exemplare tipice ale artei plastice.

Această expoziție este menită să reprezinte o interesantă manifestație artistică, în cadrul convenției de schimburi culturale, încheiat anul acesta între cele două state.

D. Mussolini în drum spre Italia

MUENCHEN, 30 (Rador). — Trenul special cu care d. Mussolini se înapoiază în Italia, din vizita făcută în Germania, a trecut azi dimineață la ora 3, frontiera germano-austriacă, la Kieffersfelden.

Generalul Gamelin și armata jugoslavă

BELGRAD, 30. (Rador). — [illegible] publica declarațiile ce i-au fost făcute de generalul Gamelin, șeful statului major al armatei franceze, cu privire la manevrele armatei jugoslave. Generalul Gamelin subliniază că manevrele la care a participat personal în regiunea râului Cupa, au fost conduse cu o artă a războiului demnă de cele mai mari elogii.

Generalul Gamelin a exprimat admirația sa pentru soldatul jugoslav, care a dovedit încă odată cele mai frumoase însușiri de disciplină și rezistență, precum și excelente posibilități de adaptare la necesitățile războiului modern.

Holera se întinde în China

SHANGHAI, 30 (Rador). — Peste 2.000 cazuri de holeră s'au înregistrat dela 1 Septemvrie în concesiunile internaționale dela Shanghai.

Numărul refugiaților și al chinezilor lipsiți de ori ce mijloace de trai, aflați în concesiunea internațională, se ridică la 850 de mii.

In provincia Fonkuska a izbucnit o gravă epidemie de desinterie.

Până acum au încetat din viață 300 de bolnavi din 550.

D. Gheorghe Brătianu despre Spania generalului Franco

Interview acordat ziarului nostru. Războiul din Spania nu este un război civil. „Am găsit peste tot multă ordine"

Am fost singurul ziar care am anunțat vizita pe care a făcut-o d. Gheorghe Brătianu în Spania naționalistă. Ocazie am găsit necesar ca d-sa să ne spună câteva impresii culese la fața locului.

D. prof. Gh. I. Brătianu ne-a acordat cu plăcere convorbirea solicitată.

*

— Domnule președinte, ce păreri aveți despre războiul spaniol?

„Cum am spus-o și altora, războiul din Spania nu mai este un război civil. Ca acum un secol în timpul lui Napoleon I, se înfruntă în peninsula iberică, sub uniforme spaniole, două concepții, cu mijloacele lor de acțiune, materiale și morale.

Neintervenția este așadar o ficțiune, pe ambele fronturi. Singurul ei merit e de a fi localizat până acum, prin stăruitoarele intervenții ale politicii britanice, acest primejdios focar de incendii.»

— Cum suportă populația spaniolă războiul contra roșilor?

«Guvernul generalului Franco stăpânește două treimi ale teritoriului spaniol, fără să mai vorbim de insule și colonii. Marile orașe, Madrid și Barcelona, au rămas în stăpânirea Roșilor, dar bazele de aprovizionare, grâul Castiliei și minele din Nord sunt în mâna Albilor. Am găsit peste tot multă ordine, viața relativ ieftină și hrana abundentă. Populația suportă cu curaj și seninătate primejdiile războiului: am putut vedea în unele orașe amenințate de atacuri aeriene, ținuta ei liniștită și hotărîtă. In regiunile mai îndepărtate de teatrul luptelor, viața e chiar aproape normală, războiul fiind dus de efective relativ reduse.

D. GEORGE BRATIANU

— Care este impresia Spaniei naționaliste asupra României și a românilor?

— «Am rămas prea puțin în Spania pentru a avea impresii mai complecte asupra relațiilor cu noi sau asupra ecoului acțiunii voluntarilor români în rândurile naționaliste. Mi s'a vorbit totuși despre marea satisfacție morală a unui ajutor desinteresat venit

Inamicul păcii: bolșevismul

— Europa de mâine va fi naționalistă —

ROMA, 30, (Rador). — Agenția Stefani transmite:

«In istoria tuturor timpurilor nu există un alt exemplu când doi conducători de popoare să fi adresat omenirii cuvintele de adevăr și pace pe care d-nii Hitler și Mussolini le-au pronunțat eri pe stadionul din Berlin în fața unei mulțimi de peste un milion de persoane. Este un fenomen grandios și impunător, fără precedent, scrie ziarul «Messagero», și care dă ocazia la neumărate reflecții. Suntem determinați să credem că cele mai profunde necesități ale vieții au făcut să se nască oameni ca d-nii Mussolini și Hitler în marile momente ale istoriei, atunci când omenirea își caută conducători și principii contra rătăcirii morale și contra forțelor de distrugere.

Manifestațiile de eri, după cum a spus-o chiar d. Mussolini, trec dincolo de contingențele diplomatice și de problemele momentului; această manifestație interesează nu numai Italia și Germania, ci întreaga Europa, — acestea sunt cuvintele pronunțate de d. Mussolini, iar d. Hitler a spus că «ele nu interesează numai nevoile respective ale popoarelor german și italian, ci întreaga lume contimporană». Pretutindeni domnește impresia, ba chiar certitudinea, că dificultățile actualului moment istoric nu sunt de natură exclusiv economică sau politică, ci morală și că remediul nu poate să consiste în vre-o combinație diplomatică, ci în noui concepții de viață, într'o radicală reînoire a valorilor morale. Iată de ce Ducele a proclamat că Europa de mâine va fi fascistă, dacă vrea să supraviețuiască. Italia și Germania formează avantgarda acestei profunde refaceri spirituale. Nu mai există loc pentru diplomația secretă atunci când se merge pe marele drum al istoriei și când acțiunea se inspiră dela valorile interne ale vieții. Din întâlnirea din zilele acestea, din înțelegerea italo-germană, nu poate să rezulte decât pacea, după cum au afirmat-o Ducele și Fuehrerul: pacea demnă și onorabilă. Este vorba de o pace bazată pe justiție și pe înțelegerea nevoilor popoarelor.

Astăzi pacea are un inamic: bolșevismul, contra căruia civilizația occidentală născută din fuzionarea elementelor latine și germanice, se opune din toate forțele. Această apărare a civilizației nu poate să fie decât opera marilor colectivități și a vastelor democrații ce posedă consimțământul a milioane de oameni.»

*

ROMA, 30 (Rador). — Ocupându-se de atitudinea Italiei și Germaniei față de chestiunea spaniolă, directorul lui «Giornale d'Italia», d. Virginio Gayda, într'un comentariu din Berlin scrie că problema nu trebue să fie rezolvată în sensul unui compromis primejdios, care ar ajunge numai la încheierea unui armistițiu, însă nu la sfârșitul războiului civil, ci prin constituirea unui guvern național spaniol capabil să asigure în chip durabil pacea internă a Spaniei și rezistența sa la orice influență sau acaparare străină.

Ofensiva japoneză

Atacul chinez la Shanghai respins de niponi

LONDRA, 30 (Radiopress). — Agenția japoneză Domei Zusim anunță:

Cele mai însemnate lupte s'au desfășurat azi în zona Shanghaiului. Incă în mezul nopții trecute detașamentul japonez Tsuda a respins atacul furios al chinezilor pe porțiunea nordică a frontului din Shanghai. Trupele chineze au lăsat pe câmpul de luptă 250 cadavre, între cari au fost găsite azi dimineață trei ale studenților chinezi, cu armele în mâini.

Dis de dimineață trupele japoneze susținute de artilerie grea, de avioane, tancuri, mitraliere și bastimentele navale au deslănțuit un atac general pe un front de aproape 30 de km. între Chapei și Liuho.

In timp ce artileria japoneză bombarda asurzitor, 20 de avioane japoneze își aruncau toate bombele deasupra pozițiilor chineze și se înapoiau la baza lor pentru a lua o nouă provizie de bombe.

Tunurile antiaeriene chineze sosite de curând, au deschis asupra avioanelor inamice un foc foarte viu.

Comandamentul japonez afirmă că forțele japoneze au cucerit Liuhang, dar chinezii susțin că ei n'au părăsit niciuna din pozițiile lor, cu toate că au suferit pierderi foarte grele.

Un post de mitraliere japonez trăgând asupra unei gări

Noi localități cucerite de naționaliștii spanioli

La Barcelona situația este extrem de [...]. O diversiune a d-lui Negrin

ROMA, 29 (Radiopress). — Agenția Stefani transmite din Salamanca:

Iată comunicatul marelui cartier până eri, la orele 20:

In sectorul occidental, împușcături în jurul poziției Grano.

Pe frontul Leon: o coloană a înaintat prin «Carretera» din Tana ocupând Toreos. Am mai ocupat apoi Los Tesoilles, Pena Rubia și Cabalejia. Au fost înmormântate peste 300 de cadavre inamice. Am capturat un bogat material de răsboi.

ANARHIE LA BARCELONA

BERLIN, 29 (Radiopress). — Agenția Stefani transmite din Salamanca:

Se confirmă știrea că toate depozitele de benzină, cari aparțin oficiului de monopol petrolifer din Barcelona, au fost incendiate și distruse complectamente.

Consulii străini, acreditați la Barcelona au cerut guvernelor respective să-i aprovizioneze cu pâine, care lipsește la Barcelona.

INAINTAREA IN ASTURII

BERLIN, 29 (Radiopress). — După comunicatul oficial al cartierului general naționalist emis noaptea târziu la Salamanca, arată că trupele naționaliste continuând înaintarea lor pe frontul Asturiilor, au cucerit [...] rie de puncte [...] importante.

Pe frontul Leon [...] naționaliștii au ajuns [...] spre Tarma și [...] nuat operațiunile [...] rățirea ale terito[...] cerit, ocupând [...] cipal al regiunei [...]

Pe frontul [...] ționaliștii au cucerit [...] poziții important[...] gilor în sectorul [...]

Artileria națion[...] tiacriană a dobor[...] vion roșu, care [...] deasupra teritoriului [...]

*

SALAMANCA, 29 (Rador). — [Co]respondentul Agenției [...] transmite:

Comunicatul oficial [...] declară că pe frontul [...] pele naționaliste au [...] înaintarea lor, în tot cursul [...] Miercuri. Aviația [...] bombardat pozițiile inamice [...] propiere de Cangas de Onis [...] când cu mitralierele, [...] înălțime, asupra formațiilor republicane.

Pe șoseaua Cangas de [...] das, în valea râului [...] gardele naționaliste [...] km. de Cangas de Onis [...] foarte importantă.

In sectorul Cavadonga [...] ționaliste s'au apropiat [...] din Cavadonga, [...] calitate sub focul infanteriei [...]

Răspunsul Japoniei la [nota] Statelor-Unite

TOKIO, 30 (Rador). — Ministerul afacerilor străine a dat publicității azi dimineață textul răspunsului japonez la nota d-lui Cordel Hull, ministrul de afaceri străine al Statelor Unite, din 22 Septembrie.

Răspunsul Japoniei declară că nu este posibil să se evite bombardarea trupelor și instituțiilor militare dela Nanking și împrejurimile sale, care de altfel sunt puternic fortificate. Bombarda[mentul] nu vizează popula[ția civi]lă, care a fost în[vitată] să evacueze orașul.

Politica Japoniei [n'a su]ferit nici o schimbare [în] ceeace privește [respecta]rea drepturilor [...] puteri și a vieții [...] rilor cetățenilor [...]

Japonia își exprimă [spe]ranța că Statele Unite [vor] coopera cu guvernul [nipo]nez în această chestiune.

ECOURI ȘI POLEMICI

D. mareșal Averescu a sosit eri în Capitală, venind dela Turnu-Severin.

D. Octavian Goga, președintele partidului național-creștin, a sosit eri în capitală.

D. general C. Ilasievici a făcut eri o vizită d-lui Dinu Brătianu.

Mâine Vineri 1 crt., Frăția Misionară „Patriarhul Miron" va lua parte la rugăciunea comună a privegherii la Bis. Sf. Dumitru-Poștă (str. Carol) orele 6 p. m.

Va predica Păr. D. Popescu, despre: Folosul rugăciunii.

Vineri 1 Octombrie crt. ora 7 jum. seara d. P. [illegible], secretarul general al Ministerului Muncii, deschide ciclul de conferințe organizat de „Secțiunea funcționarilor din Asigurările Sociale" vorbind despre: Rostul școalelor de asigurări profesionale pentru funcționarii publici.

Conferințele au loc în sala „Federației generale a asociațiilor de salariați publici" din str. Ar. Briand 10 (Regala) etajul I Palatul Carlton.

D. A. C. Cuza va sosi Sâmbătă în Capitală.

D. Victor Antonescu, ministrul nostru de externe și-a amânat plecarea din Geneva și deci și sosirea în țară.

Din motive tehnice, răspunsul d-lui Camil Petrescu la ancheta noastră „Teatrul ca factor de cultură națională" va apare mâine.

Dăm astăzi răspunsul d-lui Haig Acterian.

D. Dinu Brătianu a primit astăzi în audiență pe d-nii Valer Roman, Gh. Cipăianu și Bebe Brătianu.

D. Ion Zedik, președintele organizației georgiste din Sibiu, a făcut Duminică o serie de inspecții în județ, dând instrucțiuni pentru pregătirea campaniei electorale.

D. Radu Săveanu, va fi desărcinat din delegația ce i s'a dat de a conduce organizația liberală din Putna.

Se pare că șefia organizației o va lua d. Dinu Brătianu.

D. Valeriu Pop, ministrul industriei și comerțului, a însărcinat pe d. ing. Ștefan Nițescu cu cercetarea falsului ce s'a făcut la contingentare, în numele unei cooperative legionare inexistente din Rădăuți.

D. general Sichitiu, șeful marelui stat major, va pleca după terminarea manevrelor, la 25 Octombrie, la Ankara, unde va avea loc o importantă consfătuire a șefilor de stat major ai Ințelegerii Balcanice.

D. Al. Vaida Voevod a părăsit eri Capitala, plecând spre Brașov.

D. general Ciuperca, secretarul general al ministerului apărării naționale, a lucrat eri la marele stat major.

Eri după amiază a fost sărbătorită, la Cercul Militar, echipa națională olimpică care a rezultat în alergările atâtea răsunătoare succese.

Misiunea militară care va fi atașată pe lângă d. general Gamelin, a plecat eri la Belgrad, pentru a întâmpina pe înaltul oaspete.

TIPARUL INSTITUTULUI DE ARTE GRAFICE «EMINESCU» S. A., STR. ING. ANGHEL SALIGNY Nr. 2, TELEF. 3.26.08 REDACTOR RESPONSABIL: V. OLANIUC